«ئىنجىل 11-قىسىم»

«فىلىپپىلىقلارغا»

© مۇقەددەس كىتاب 2012
CC BY-SA 4.0
www.mukeddeskalam.com
«ئۇيغۇرچە كالام تەرجىمىسى»

ئىنجىل 11-قىسىم

«فىلىپپىلىقلارغا»

(روسۇل پاۋلۇس فىلىپپى شەھىرىدىكى جامائەتكە يازغان سالام مەكتۇپ)

كىرىش سۆز

روسۇل پاۋلۇسنىڭ بۇ خېتى رىمدىكى زىنداندا يازغان بەش پارچە خېتىنىڭ بىرىدۇر. ئۇنىڭ شۇ يەردە يېتىشىنىڭ سەۋەبى ئۇ يەتكۈزگەن خۇش خەۋەر ئۈستىدىن يەھۇدىيلار تەرىپىدىن كۆتۈرۈلگەن شىكايەتلەر تۈپەيلىدىن ئىدى؛ ئۇ تېخى سوت قىلىنمىغان، چۈنكى رىمدىكى ئەمەلدارلاردىن ھېچكىم بۇ شىكايەتلەرنى ئېنىقراق چۈشىنەلمەيتتى. بۇ تولىمۇ ئادالەتسىز، ئەلۋەتتە؛ ئەرزلەر ئېنىق بولمىسا، كىم بىرسىنى سەۋەبسىز زىندانغا تاشلىيالىسۇن؟ («روس.» 23:25-27نى، بولۇپمۇ 27نى كۆرۈڭ).

فىلىپپى شەھىرىدىكى جامائەت پاۋلۇسنىڭ تۈرمىدە ياتقانلىقىنى ئاڭلاپ، ئۆزلىرى تولىمۇ ھاجەتمەن بولسىمۇ، ئۇنىڭغا ئىقتىسادىي ياردەم ئەۋەتكەن. بۇ قىسقا خەتنىڭ ئاددىي بىر مەقسىتى بولسا، ئۇلارغا رەھمەت ئېيتىشتىن ئىبارەت ئىدى.

فىلىپپىدىكى جامائەت پاۋلۇسنىڭ شۇ يەردە خۇش خەۋەرنى جاكارلىشى بىلەن بارلىققا كەلتۈرۈلگەن. شۇ شەھەردە جىن چاپلاشقان، پالچىلىق قىلىدىغان دېدەك قىز بار ئىدى. ئۇ خوجايىنلىرى ئۈچۈن پالچىلىق يولىدا كۆپ پۇل تېپىپ بېرىۋاتقانىدى. روسۇللاردىن پاۋلۇس ۋە سىلاس ئۇنىڭغا يولۇقۇپ ئۇنىڭ ئۈچۈن دۇئا قىلىپ جىننى قوغلىۋەتتى. قىز ئازاد بولدى! لېكىن خوجايىنلىرى «ئالتۇن قوزۇق»تىن مەھرۇم بولۇپ پەيلىنى بۇزۇپ شەھەر

ئەمەلدارلىرىنى پاۋلۇس ۋە سىلاسقا قارشى قۇتراتتى. ئۇلار قولغا ئېلىنىپ، دەررىلەندى ئاندىن زىندانغا تاشلىنىپ كىشەنلەندى. خۇدا مۆجىزىنى يارىتىپ زور بىر يەر تەۋرەش بىلەن ئۇلارنى زىنداندىن قۇتقۇزدى («روس.» 16:16-40). شۈبھىسىزكى، بۇ مۆجىزە تۈپەيلىدىن نۇرغۇن كىشىلەر، جۈملىدىن گۇندىپاي ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر خۇدانىڭ يولىغا كىردى.

ھازىر پاۋلۇسنىڭ فىلىپپىدىن ئايرىلغىنىغا ئون يىلدىن ئارتۇق بولغانىدى. خەتتىن كۆرۈنۈپ تۇرىدۇكى، فىلىپپىدىكى جامائەت سادىقلىق بىلەن رەبكە ئەگىشىپ خۇش خەۋەرنى پۈتۈن ئەتراپىدىكىلەرگە يەتكۈزۈشۈپ كەلگەن (2:15-16). ئۇلار روسۇل پاۋلۇس ئۆزلىرىنى سۆيگەندەك ئۇنىمۇ ئىنتايىن سۆيگەن بولۇپ، ۋە گەرچە ئۆزلىرى نامرات بولغان بولسىمۇ، خۇش خەۋەرنىڭ ئىشلىرىدا ئۇنىڭغا قايتا-قايتا ئىقتىسادىي ياردەم ئەۋەتىپ كەلگەنىدى (4:15-16، «رىم.» 15:26، «2كور.» 8:1-5، 9:11). ئەمدى ھازىر فىلىپپىدىكىلەر سۆيۈملۈك روسۇلنى رىمدىكى زىنداندا ياتقان دەپ ئاڭلاپ (زىنداندىكى تاماقنىڭ ئاز-كۆپلۈكى ۋە سۈپىتى بۈگۈنكى دەۋردىمۇ ھېچ ئۆزگەرمىدى بولغاي) ئۇنىڭغا يەنە ياردەم ئەۋەتىش قارارىغا كەلدى. بىراق سەپەر ئۇزۇن ۋە خەتەرلىك — قۇرۇقلۇقتىن ماڭسا 1000 كىلومېتىردىن ئارتۇق، دېڭىز بىلەن ماڭسا ئىنتايىن خەتەرلىك ئىدى. ئۇلار ئېپافرودىت ئىسىملىك سادىق بىر قېرىندىشىنى ئەلچى قىلىپ تاللاپ ئۇنىڭغا پۇل-بايلىقلارنى تاپشۇردى. يولنىڭ نامەلۇم قىسمىدىن ئۆتكەندە ئۇ كېسەل بولۇپ قالدى. ئۇ ئۆزىنىڭ سالامەتلىكى بىلەن ھېچ كارى بولماي، قىممەتلىك سوۋغىنىڭ نىشانغا يەتمەي قېلىشىدىن ئەنسىرەپ ئالغا مېڭىۋەردى. رىم شەھىرىگە يەتكەندە ئۇنىڭ جېنى ئاران قالغانىدى، ئەمما ئۇ خۇشاللىق بىلەن سوۋغاتنى روسۇلغا تاپشۇرۇپ بەردى. روسۇلنىڭ ئىنكاسىنى، ئېپافرودىتنىڭ غېمىنى قانداق يېگەنلىكى، ئۇنىڭ ساقايتىلىشى ئۈچۈن قانچىلىك تىلاۋەت قىلغانلىقىنى تەسەۋۋۇر قىلىش تەس ئەمەس. ئاخىرى ئېپافرودىت ئەسلىگە كېلىپ پاۋلۇسنى قايتىدىن شادلىققا چۆمدۈرۈپ، ئۇنىڭ يۈكىنى يېنىكلەتتى. شۈبھىسىزكى، ئېپافرودىت پاۋلۇسقا ياخشى ھەمراھ ئىدى، پاۋلۇس ئۇنى يېنىدا ئۇزۇن تۇرغۇزماقچى بولغانىدى؛ ئەمما ئېپافرودىتنىڭ كېسەللىك ئەھۋالى توغرىسىدىكى خەۋەر فىلىپپى شەھىرىگە يەتكەن بولۇپ، جامائەتنىڭ ئۇنىڭدىن ئەنسىرەپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن، پاۋلۇس ئۇنى تېزرەك يولغا سېلىش قارارىغا كەلدى. يولغا سالغاندا ئۇنىڭغا قولىمىزدا ھازىر تۇرغان، جامائەتكە يازغان بۇ خەتنى بەردى.

مۇشۇنداق بىر خەت ئاددىي بىر «رەھمەت ئېيتىش»تىن كۆپ ئارتۇق، ئەلۋەتتە. پاۋلۇسنىڭ سوۋغىتىدىن بولغان شادلىقى ئاچلىقتىن تويۇقسىز قۇتقۇزۇلغان كىشىنىڭ ياكى پۇل تۇتقۇزۇلغان نامرات كىشىنىڭ شادلىقى ئەمەس. ئۇ ئۇلارنىڭ ئۆزىگە باغلىغان چوڭقۇر مۇھەببىتىدىن بولغان شادلىق ئىدى، ئۇلارنىڭ ئۆزلىرى قاتتىق نامرات ئەھۋالدا بۇنى بەرگەنلىكىدىن تېخىمۇ شۇنداق؛ بۇ سوۋغىنىڭ ئۇلارنىڭ ئېتىقادىنىڭ يولىدا داۋاملىق ئالغا باسقانلىقىغا ئىسپات بەرگەنلىكىدىن شادلىقىمۇ بار؛ ئەيسا مەسىھ دۇنياغا قايتىپ كەلگەندە خۇدا ئۇلارنىڭ بۇ كۆيۈمچانلىقىنى ئۆزلىرىگە قايتۇرىدىغانلىقىدىنمۇ پاۋلۇسنىڭ يەنە شادلىقى بار. چۈنكى خۇدانىڭ ھەرقانداق ئادىمىدەك، روسۇلنىڭ جىددىي كۆڭۈل قويغىنى بولسا ئۆزىنىڭ ئەھۋال-ھاجىتى ئەمەس، بەلكى ئۆزى ئېتىقادتا بېقىۋاتقان ئامراق «خۇدانىڭ قويلىرى»نىڭ ئەھۋالىدۇر.

شۇڭا 7:1دە پاۋلۇسنىڭ «ئەمدى شاد-خۇراملىقىمنى كامىل (قىلىڭلار)...» دېگەن سۆزىنى، شۇنداقلا ئۇنىڭ ئۇلارنى روھ-قەلبلىرىنى خۇدانىڭ مۇھەببىتىگە تېخىمۇ ئېچىشقا جېكىلىشلىرىنى ئوقۇش ھەيران قالارلىق ئىش ئەمەس. ئۇنىڭ ئۇلارنىڭ مۇھەببىتى ۋە سوۋغىتىدىن زور شادلىقى بار ۋە شۇنىڭغا تەشەككۇر ئېيتتى؛ ئۇلار تېخىمۇ ئىلگىرىلەشنى داۋام قىلغان بولسا «شادلىقى كامىل» بولاتتى.

ئەمەلىيەتتە بولسا ئۇنىڭ رەھمەتلىرى خەتنىڭ ئاخىرىدىراق كۆرۈلىدۇ (10:4). خەتنىڭ قالغىنى بولسا ئۇلارغا خۇشاللىق ئىچىدە بەرگەن تەسەللى، رىغبەت ھەم جېكىلەشلەردۇر.

خەت پاۋلۇسنىڭ تەلىم-تەربىيە ئېيتىش ۋە ئىشنى تۈزۈتۈش مەقسىتى بىلەن يازغان باشقا خەتلىرىگە ئوخشىمايدۇ. شۇنداق بولغىنى بىلەن ئۇنىڭدا كۆپ قىممەتلىك تەلىم-تەربىيە باردۇر! «قوشۇمچە سۆز»ىمىزدە بۇ تەلىم-تەربىيىلىرىدىن بەزى گۆھەرلىرى ئۈستىدە توختىلىمىز. خەت يەنە مەسىھنىڭ ئىنسان بولۇشى توغرۇلۇق پۈتكۈل مۇقەددەس كىتاب ئىچىدىكى ئەڭ ئۇلۇغ ۋەھىيلەردىن بىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ (2:5-11). بىز ئۇنىڭ ئۈستىدىمۇ «قوشۇمچە سۆز»ىمىزدە توختىلىمىز (7:2).

پاۋلۇسنىڭ 1:21-26دە يازغان بايانلىرىغا قارىغاندا، ئۇ كېسەل بولغان ياكى بولمىغان بولسىمۇ، ھېچ بولمىغاندا ئۇنىڭ سالامەتلىكى ئىنتايىن زەئىپلىشىپ كەتكەن، «ھايات-ماماتىنىڭ چېگرىسى»دىكى مەلۇم بىر يەردە تۇرغان ئوخشايدۇ. ئۇ «دۇنيادىن كېتىپ مەسىھ بىلەن بىللە بولۇش» ۋە خۇدانىڭ خەلقىگە يەنە بىرئاز ۋاقىت ياردەمدە بولۇش ئۈچۈن «تەندە قېلىش» دېگەن ئىككى ئىمكانىيەت توغرۇلۇق ئويلىنىدۇ؛ ئۇنىڭ «مەسىھ بىلەن بىللە بولۇش»قا كۈچلۈك ئىنتىزارى بار، ۋە خۇدا ئالدىمغا بۇ ئىككىسىدىن تاللاش يولىنى قويدى دېگەن مەنە ئىپادىلىنىدۇ (1:22). بىز خۇداغا رەھمەت ئېيتىمىزكى، ئۇ «تەندە قېلىش»نى تاللىدى، شۇنداقلا يەنە بىرنەچچە يىل خۇش خەۋەرنىڭ خىزمىتىنى قىلدى؛ ۋە شۇ چاغدا، تۈرمىدە بولغاچقا مەزكۇر قىممەتلىك خەتنى يېزىشقا ۋاقتى ۋە تۈرتكىسىنىڭ بارلىقى ئۈچۈنمۇ كۆپ رەھمەت ئېيتىمىز.

ئىزاھات: خەتتىكى «باب»لار ۋە «ئايەت»لەرنىڭ تەرتىپ نومۇرى بىلەن ئەينى خەتنىڭ بىر قىسمى ئەمەس؛ ئۇلار ئوقۇرمەنلەرنىڭ خالىغان مەلۇم سۆزنى ئاسان تېپىۋېلىشى ئۈچۈن كېيىنكى كۆچۈرگۈچىلەر تەرىپىدىن قوشۇلغاندى.

مەزمۇنلار: -

1:1-11 سالام، رەھمەتلەر ۋە دۇئا
1:12-30 روسۇلنىڭ ئۆز ئەھۋالى ۋە تەڭلىكتە قالغانلىقى
1:2-11 كەمتەرلىك، «ئورتاقچىلىق»، مەسىھنىڭ دۇنياغا كېلىپ ئىنسان بولۇشى
2:12-30 «قۇربانلىق» ھايات — پىدا بولۇش
3:1-12 ھەقىقىي سۈننەت؛ نىشانني قوغلاش
4:1-9 ئاخىرقى جېكىلەشلەر
4:10-23 رەھمەتلەر، مەدھىيىلەر

«فىلىپپىلىقلارغا»

(روسۇل پاۋلۇس فىلىپپى شەھىرىدىكى جامائەتكە يازغان سالام مەكتۇپ)

1

1 ئەيسا مەسىھنىڭ قۇللىرى بولغان پاۋلۇس ۋە تىموتىيدىن، فىلىپپىدا
تۇرۇۋاتقان، مەسىھ ئەيسادا بولغان بارلىق مۇقەددەس بەندىلەرگە،
يېتەكچىلەر ۋە خىزمەتچىلەرگە[1] سالام! 2 سىلەرگە خۇدائاتىمىز ۋە رەب
ئەيسا مەسىھتىن مېھىر-شەپقەت ۋە خاتىرجەملىك ئاتا قىلىنغاي!
3 ھەرقېتىم سىلەرنى ئەسلىگىنىمدە مەن خۇدايىمغا تەشەككۈر ئېيتىمەن[2]،
5-4 ھەرقېتىم دۇئا قىلغىنىمدا، سىلەرنىڭ بىرىنچى كۈندىن تارتىپ بۈگۈنگە
قەدەر خۇش خەۋەر خىزمىتىگە بولغان ھەمكارلىقىڭلار تۈپەيلىدىن توختىماي
شاد-خۇراملىق بىلەن سىلەرگە دۇئا-تىلاۋەت قىلىۋاتىمەن[3]؛ 6 چۈنكى مېنىڭ
دەل شۇنىڭغا ئىشەنچىم كامىلكى، سىلەردە ياخشى ئىشنى باشلىغۇچى بۇ
ئىشنى تاكى ئەيسا مەسىھنىڭ كۈنىگىچە[4] كامالەتكە يەتكۈزۈپ تاماملايدۇ؛
7 مېنىڭ ھەممىڭلار توغرۇلۇق شۇنداق ئويلىشىم توغرىدۇر؛ چۈنكى مەن

---

1 «يېتەكچىلەر» ھەم «خىزمەتچىلەر» توغرۇلۇق «قوشۇمچە سۆز»ىمىزگە قاراڭ.

2 باشقا بىرخىل تەرجىمىسى: «سىلەرنىڭ مېنى ھەرقېتىملىق ئەسلىگىنىڭلار ئۈچۈن رەھمەت ئېيتىمەن...».

3 «سىلەرنىڭ بىرىنچى كۈندىن تارتىپ» ــ دېمەك، فىلىپپىلىقلارنىڭ پاۋلۇستىن خۇش خەۋەرنى قوبۇل قىلغان كۈندىن تارتىپ.

خەت يېزىلغان چاغدا پاۋلۇسنىڭ ئۇلار بىلەن بولغان «ھەمكارلىشىشى» ئون يىلدىن كۆپ بولغان.

4 «ئەيسا مەسىھنىڭ كۈنى» — مەسىھ دۇنياغا قايتىپ كېلىدىغان، جامائەتنى ئۆزىگە قوبۇل قىلىدىغان كۈندۇر. «قوشۇمچە سۆز»ىمىزنى كۆرۈڭ.

قەلبىڭلاردىدۇرمەن[5]؛ مەن زىنداندا زەنجىرلەنگىنىمدىمۇ ۋە خۇش خەۋەرنى
ئاقلىغىنىمدىمۇ، دەلىللىگىنىمدىمۇ خۇدا ماڭا يەتكۈزگەن مېھىر-شەپقەتتىن
سىلەرمۇ ئورتاق بەھرىمەن بولىسىلەر[6]. 8 مېنىڭ مەسىھ ئەيسانىڭ ئىچ-باغرىدا
بولۇپ سىلەرنى شۇنچىلىك تەلپۈنۈپ سېغىنغانلىقىمغا خۇدا ئۆزى گۇۋاھچىدۇر.
9 — مېنىڭ دۇئا-تىلاۋىتىم بولسا، سىلەرنىڭ مۇھەببىتىڭلارنىڭ ھەرتەرەپلىمە
بىلىم ۋە ئەتراپلىق ساۋات بىلەن يۇرۇتۇلۇپ تېخىمۇ ئېشىپ تاشقايكى،
10 سىلەرنىڭ نېمە ئىشلارنىڭ ئەۋزەل ئىكەنلىكىنى پەرق ئېتەلەيدىغان بولۇپ،
مەسىھنىڭ كۈنىدە[7] پاك-دىيانەتلىك، ئەيىبسىز بولۇشۇڭلار 11 ھەمدە ئەيسا
مەسىھ ئارقىلىق بولغان، خۇدانىڭ شان-شەرىپى ھەم مەدھىيىسىنى ئېلىپ
كېلىدىغان ھەققانىيلىقنىڭ مېۋىسى بىلەن تولدۇرۇلىسىلەر..
12 بىراق سىلەرگە شۇنى خەۋەرلەندۈرمەكچىمەنكى، ئى قېرىنداشلار، مېنىڭ
بۇ ئەھۋالىم ئەمەلىيەتتە خۇش خەۋەرنىڭ تېخىمۇ كەڭ تارقىلىشى ئۈچۈن تۈرتكە
بولدى؛ 13 چۈنكى مېنىڭ قامىلىشىم[8] مەسىھ ئۈچۈن ئىكەنلىكى ئىمپېراتور
ئوردىسىدىكى قاراۋۇلخانىدىكىلەرگە[9] ۋە باشقا ھەممەيلەنگە ئايان بولدى.

[5] باشقا خىل تەرجىمىسى: «چۈنكى سىلەر مېنىڭ قەلبىمدىدۇرسىلەر». لېكىن بىزنىڭچە بىزنىڭ تەرجىمىمىز توغرىدۇر؛ شۇنداق بولغاندا ئايەتنىڭ ئومۇمىي مەنىسى: — ئۇلارنىڭ «پاۋلۇسقا قەلبىدىن ئورۇن بەرگىنى» ۋە شۇنىڭدەك تۈرمىدە بولغان ھاجىتىدىن چىققانلىقى، ھەر جەھەتتىن ئۇلارنىڭ خىزمەتتە پاۋلۇسقا شېرىك بولغۇچىلارنىڭ بارلىقىنى، پاۋلۇسقا نىسبەتەن ئۇلارنىڭ ھەقىقىي ئېتىقادچىلار ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلايدۇ.

[6] بۇنىڭ مەنىسى بەلكىم: (1) فىلىپپىدىكى قېرىنداشلارنىڭ تۈرمىدە ياتقان پاۋلۇسقا ياردەم بېرىپ ئۇنى رىغبەتلەندۈرۈشى ۋە خۇش خەۋەرنىڭ يولىدا ئۇنىڭ بىلەن ئورتاق جاپا تارتىشقا تەييار بولۇشى خۇدا مېھىر-شەپقىتىنى ئۇلاردا مول يۈرگۈزۈشى، ياكى (2) ئۇلارنىڭ شۇنداق قىلىشى خۇدانىڭ ئۆز مېھىر-شەپقىتىنى ئۇلارغا تېخىمۇ مول ياغدۇرۇشىنىڭ سەۋەبى بولغان. ئىككىلىسىنىڭ مۇمكىنچىلىكى بار بولغىنى بىلەن بىزنىڭچە ئىككىنچىسى ئېھتىمالغا يېقىندۇر.

[7] «مەسىھنىڭ كۈنى» — 6-ئايەتتىكى ئىزاھاتنى كۆرۈڭ. «قوشۇمچە سۆز»ىمىزنىمۇ كۆرۈڭ.

[8] گرېك تىلىدا «مېنىڭ باغ-زەنجىرلىرىم».

[9] گرېك تىلىدا «پرايتورىئۇم» دېگەن سۆز قەيسەرنىڭ ئوردىسىدىكى مەلۇم بىر قىسمىنى كۆرسىتىدۇ. «پرايتورىئۇم»غا ئىمپېراتورنى مۇداپىئە قىلغۇچىلار بولغان رىم ئىمپېرىيەسىنىڭ ئەڭ خىل لەشكەرلىرى جايلاشقان؛ شۇ يەر يەنە رىم ئىمپېرىيەسىنىڭ ھەرقايسى ئۆلكىسىدىكى ۋالىيلارنىڭ باش شتابى ئىدى. شۇڭا پاۋلۇسنىڭ بۇ يەردە «باشقا ھەممەيلەن» دېگىنى بەلكىم لەشكەرلەرنى ھەم رىمدا تۇرۇۋاتقان بارلىق ۋالىيلارنىمۇ كۆرسىتىدۇ.

14 شۇنىڭ بىلەن قېرىنداشلارنىڭ كۆپىنچىسى مېنىڭ قاماقلىنىشىم تۈپەيلىدىن رەبگە تايىنىپ خۇدانىڭ سۆز-كالامىنى قورقماي سۆزلەشكە تېخىمۇ جۈرئەتلىك بولدى[10]؛ 15 دەرۋەقە، بەزىلىرى ھەسەت قىلىپ ياكى رىقابەتلىشىپ، بەزىلىرى ئاق كۆڭۈللۈك بىلەن مەسىھنى جاكارلايدۇ؛ 16كېيىنكىلىرى بولسا بەرھەق مۇھەببەتتىن، مېنىڭ خۇش خەۋەرنى ئاقلاپ ئىسپاتلىنىشىم ئۈچۈن مۇشۇ يەرگە قويۇلغانلىقىمنى[11] بىلگەنلىكىدىن شۇنداق قىلماقتا؛ 17 ئالدىنقىلىرى بولسا چىن كۆڭلىدىن ئەمەس، بەلكى شەخسىيەتچىلىكىدىن، مېنىڭ زەنجىرلەنگەن دەردىمگە دەرد قوشماقچى بولۇپ شۇنداق قىلماقتا[12].

18 ئەمدى بۇلارغا نېمە دېگۈلۈك؟ قانداقلا بولمىسۇن، توغرا نىيەتتىن بولسۇن ساختىلىقتىن بولسۇن، ئوخشاشلا مەسىھ جاكارلىنىدۇ؛ مەن شۇنىڭغا شادلىنىمەن؛ بەرھەق، داۋاملىق شادلىنىۋېرىمەن. 19 چۈنكى دۇئالىرىڭلار ۋە مەسىھ ئەيسانىڭ روھىنىڭ قۇۋۋەتلىشى ئارقىلىق بۇ ئىشلار نىجات-قۇتقۇزۇلۇشۇمغا مەدەت بولىدۇ[13] دەپ بىلىمەن، 20 — دېمەك، تەقەززالىقىم ۋە ئۈمىد-ئىستىكىم بويىچە ھېچ ئىشتا خىجالەتچىلىكتە قالماستىن[14]، تىرىك ياكى ئۆلۈك بولاي، ھەردائىم بولغىنىدەك ھازىرمۇ تولۇق جاسارەت بىلەن مەسىھ تېنىمدە ئۇلۇغلانسۇن! 21 چۈنكى ماڭا نىسبەتەن ھاياتىمنىڭ ئۆزى مەسىھدۇر، ئۆلۈش بولسا تېخىمۇ پايدىلىقتۇر.

---

10 دېمەك، كۆپ قېرىنداشلار: «پاۋلۇس ھەتتا قەيسەرنىڭ ئوردىسىدا تۇرۇپمۇ خۇدانىڭ سۆزىنى قورقماي سۆزلەۋاتقان يەردە، مەن سىرتتا ئەركىن تۇرۇپ ئۇنى جاكارلاشتا نېمىدىن قورققانتىم؟» دەپ جۈرئەتلىنىدۇ.

11 «قويۇلغانلىقىم» — ھەممىگە قادىر تەرىپىدىن، ئەلۋەتتە.

12 شۇنداق قېرىنداشلار بەلكىم: «ئۇلۇغ روسۇل پاۋلۇس تۈرمىدە قاماقلىق، بىزگە پۇرسەت كەلدى» دەپ، جامائەتلەر ئارىسىدا ئۆز داڭقىنى چىقارماقچى، ئۆزلىرى «روسۇللار» بولۇۋالماقچى بولغانلاردۇر.

13 «مېنىڭ نىجات-قۇتقۇزۇلۇشۇم» — بەزى ئالىملار بۇ سۆزلەرنى «تۈرمىدىن قۇتقۇزۇلۇش» ياكى بولمىسا «مېنى ئۆلۈم ئارقىلىق جەننەتكە يەتكۈزۈش» دەپ چۈشىنىدۇ؛ بىزنىڭچە بۇ سۆزلەر چوقۇم تۆۋەندىكى 20-ئايەت بىلەن باغلىقتۇر. 20-ئايەتتە «نىجات-قۇتقۇزۇلۇش»نىڭ ئەمەلىيەتتە نېمە ئىكەنلىكى كۆرسىتىلىدۇ. «قوشۇمچە سۆز»نىمىزنى كۆرۈڭ.

14 «ھېچ ئىشتا خىجالەتچىلىكتە قالماستىن»... بەلكىم مەسىھنىڭ ۋەكىل سۈپىتىدە ئۇنىڭغا ھېچقانداق داغ كەلتۈرمەسلىكىنى كۆرسىتىدۇ.

22 جىنىم تېنىمدە قالسا، ئەمدى نىسۋەم يەنە مېۋىلىك خىزمەت بولىدۇ؛ لېكىن قايسىسىنى ئەۋزەل بىلىپ تاللىۋېلىشىمنى بىلمەيۋاتىمەن؛ 23 مەن ھايات بىلەن مامات ئوتتۇرىسىدا قىسىلىپ قالدىم؛ چۈنكى بۇ دۇنيادىن ئايرىلىپ، مەسىھ بىلەن بىللە بولۇشقا ئىنتىزارمەن ــ بۇ ئىش زىيادە ئەۋزەلدۇر؛ 24 ئەمما سىلەر ئۈچۈن جېنىمنىڭ تېنىمدە قېلىشى تېخىمۇ زۆرۈرغۇ دەيمەن[15].

25 ئەمدى بۇنىڭغا ئىشەنچىم كامىل بولۇپ، سىلەرنىڭ ئېتىقادتا ئالغا ئىلگىرىلىشىڭلار ھەم شاد-خۇرام بولۇشۇڭلار ئۈچۈن مەن سىلەر بىلەن بىللە قېلىپ داۋاملىق تۇرىمەن دەپ بىلىمەن[16]؛ 26 شۇنىڭ بىلەن مېنىڭ سىلەرگە يەنە ھەمراھ بولغىنىم ۋەجىدىن مەن ئارقىلىق مەسىھ ئەيسادا پەخىرلىنىپ تەنتەنە قىلىشىڭلار تېخىمۇ زىيادىلىشىدۇ!

27 پەقەت ئۆزۈڭلارنى مەسىھنىڭ خۇش خەۋىرىگە لايىق تۇتۇڭلاركى[17]، مەن يېنىڭلارغا بېرىپ سىلەر بىلەن دىدارلاشقاندىمۇ، سىلەردىن ئايرىلغاندىمۇ، ئىشلىرىڭلاردىن ئاڭلايدىغىنىم سىلەرنىڭ بىر روھ بىر جاندا بولۇپ چىڭ دەسسەپ تۇرۇپ، خۇش خەۋەردىكى ئېتىقادنىڭ يولىدا كۈرەشكە ئىنتىلىۋاتقىنىڭلار، 28 شۇنداقلا قارشى چىققۇچىلارنىڭ ھېچقانداق ۋەھىمىلىرىدىن پاتىپاراق بولۇپ كەتمىگىنىڭلار بولسۇن؛ سىلەردىكى بۇ غەيرەت،[18] ئۇلارغا ھالاكەتنىڭ بەلگىسى، سىلەرگە بولسا قۇتقۇزۇلۇشۇڭلارنىڭ ئالامىتى، شۇنىڭدەك ئالايىتەن خۇدادىن كەلگەن بىر ئالامەتتۇر[19]؛ 29 چۈنكى مەسىھنىڭ يولىدا سىلەرگە پەقەت ئۇنىڭغا ئىشىنىشنىلا ئەمەس، يەنە ئۇنىڭ

15 21-25-ئايەتلەر توغرۇلۇق «كىرىش سۆز»ىمىزنى كۆرۈڭ.

16 پاۋلۇسنىڭ تۈرمىدىن قايتا چىققانلىقى توغرۇلۇق «قوشۇمچە سۆز»ىمىزنى كۆرۈڭ.

17 «ئۆزۈڭلارنى مەسىھنىڭ خەۋىرىگە لايىق ھالدا تۇتۇڭلار» دېيىلگىنى گرېك تىلىدا «ئۆزۈڭلار مەسىھنىڭ خەۋىرىگە لايىق ھالدا پۇقرا بولۇڭلار» دېگەن سۆز بىلەن ئىپادىلىنىدۇ. فىلىپپىدىكىلەر بولسا «رىملىق پۇقرالار» دەپ ھېسابلىنىپ، ئالاھىدە ئىمتىيازلىق ئىدى. پاۋلۇسنىڭ پۇرتىپ ئېيتماقچى بولغىنى «ئۆزۈڭلارنى ئەرشتىكى پۇقرالارغا لايىق ھالدا تۇتۇڭلار» دېگەنلىكتۇر.

18 «سىلەردىكى بۇ غەيرەت....» گرېك تىلىدا «بۇ ئىش...». باشقا مۇمكىنچىلىكى باركى، «بۇ ئىش» قارشى چىققۇچىلارنىڭ قارشىلىقىنىڭ ئۆزىنى كۆرسىتىدۇ.

19 باشقا بىرخىل تەرجىمىسى: «...ئالامىتى، (شۇنىڭدەك) قۇتقۇزۇلۇشۇڭلارنىڭ خۇدادىن بولغانلىقىغا بىر ئالامەتتۇر».

ئۈچۈن خورلۇققا ئۇچراشمۇ نېسىۋە قىلىنغاندۇر. 30 چۈنكى سىلەر ئىلگىرى مەندە كۆرگىنىڭلاردەك ۋە شۇنىڭدەك ھازىر ئاڭلىغىنىڭلاردەك مەن يولۇققان كۈرەشكە سىلەرمۇ يولۇقماقتىسىلەر.[20]

2

1 ئەگەر ئەمدى مەسىھتە رىغبەت بار دېيىلسە، مۇھەببەتنىڭ تەسەللىسى بار دېيىلسە، روھنىڭ سىرداشلىقى بار دېيىلسە، قەلبدە ئىچ ئاغرىتىشلار ھەم رەھىمدىللىق بار دېيىلسە[21]، 3-2 ــ ئەمدى ئوخشاش بىر ئوي-پىكىردە بولۇپ، بىر-بىرىڭلارغا ئوخشاش مۇھەببەتتە باغلىنىپ، بىر جان بىر نىيەتتە بولۇپ، ئاراڭلاردا ھېچ ئىش رىقابەتتىن ياكى قۇرۇق شۆھرەتپەرەسلىكتىن بولمىسۇن؛ ئەكسىچە، ئوي-خىيالىڭلاردا كىچىك پېئىللىق بولۇپ ھەربىرىڭلار باشقىلارنى ئۆزۈڭلاردىن يۇقىرى دەپ بىلىڭلار؛ شۇنداق بولغاندا شاد-خۇراملىقىمنى كامىل قىلىسىلەر.

4 ھەربىرىڭلار پەقەت ئۆز ئىشلىرىڭلارغا كۆڭۈل بۆلۈپ قالماي، بەلكى باشقىلارنىڭكىگىمۇ كۆڭۈل بۆلۈڭلار. 5 مەسىھ ئەيسادا بولغان ئوي-پوزىتسىيە سىلەردىمۇ بولسۇن: ــ

6 ئۇ خۇدانىڭ تىپ-شەكلىدە بولسىمۇ،
ئۆزىنى خۇدا بىلەن تەڭ قىلىشنى ئولجا قىلىپ تۇتۇۋالمىدى؛
7 ئەكسىچە، ئۇ ئۆزىدىن ھەممىنى قۇرۇقدىدى[22]،
ئۆزىگە قۇلنىڭ شەكلىنى ئېلىپ،

---

20 «سىلەر ... ھازىر ئاڭلىغىنىڭلاردەك مەن يولۇققان كۈرەشكە سىلەرمۇ يولۇقماقتىسىلەر» دېمەك، (1) ئېتىقاد ئۈچۈن زىيانكەشلىككە يولۇقۇش؛ (2) شۈبھىسىزكى، ھەرخىل جىن-شەيتانلار تەرىپىدىن كەلگەن ھۇجۇمغا ئۇچراش («روھىي كۈرەش ــ «ئەف.» 6:10-18نى كۆرۈڭ).

21 گرېك تىلىدا مۇشۇ ئايەتتىكى «ئەگەر» دائىم رېتورىك شەكلىدە ئىشلىتىلىپ «ئەگەر... ۋە دەرۋەقە (شۇنداق) بولىدۇ» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ. «روھ» بولسا خۇدانىڭ روھىنى كۆرسىتىدۇ. «قەلبدە» ئەسلى گرېك تىلىدا «ئىچ-قارنىدا»، «ئىچ-باغرىدا».

22 باشقا بىرخىل تەرجىمىسى: «ئۆزىنى خۇدا بىلەن تەڭ تۇرغۇزۇشنى دەپ تۇرۇۋالمايلا، ئۆزىدىن ھەممىنى قۇتۇقدىدى».

ئىنسانلارنىڭ سىياقىغا كىرىپ، ئىنسانىي تەبىئەتتىن ئورتاقداش بولۇپ[23]،
8 ئۆزىنى تۆۋەن قىلىپ،
ھەتتا ئۆلۈمگىچە، يەنى كرېستتىكى ئۆلۈمگىچە ئىتائەتمەن بولدى؛
9 شۇڭا خۇدا ئۇنى ئىنتايىن يۇقىرى كۆتۈرۈپ مەرتىۋىلىك قىلدى،
ئۇنىڭغا ھەرقانداق نامدىن ئۈستۈن بولغان نامنى بېغىشلىدىكى،
10 ئەيسانىڭ نامىغا ئاسمانلاردا، يەر يۈزىدە ھەم يەر ئاستىدا بارلىق تىزلار پۈكۈلۈپ،
11 خۇدائاتىغا شان-شەرەپ كەلتۈرۈپ ھەربىر تىل ئەيسا مەسىھنىڭ رەب ئىكەنلىكىنى ئېتىراپ قىلىدۇ[24].
12 شۇنىڭ بىلەن، ئەي سۆيۈملۈكلىرىم، سىلەر ھەمىشە ئىتائەت قىلغىنىڭلاردەك، پەقەت مەن يېنىڭلاردا بولغىنىمدىلا ئەمەس، بەلكى ھازىرقىدەك مەن سىلەردىن نېرى بولغاندا تېخىمۇ شۇنداق ئىتائەت بىلەن ئەيمىنىشتە، تىترىگەن ھالدا ئۆز نىجاتىڭلارنى ھەرتەرەپكە تەتبىقلاشقا ئىنتىلىڭلار.
13 چۈنكى خۇدانىڭ گۈزەل خاھىشى بويىچە سىلەرنىڭ ئىرادە تىكلىشىڭلارغا ۋە شۇنىڭدەك ئۇنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشۇڭلاردا ئىچىڭلاردا ئىشلىگۈچى ئۇنىڭ ئۆزىدۇر.
14 ھەممە ئىشلارنى غۇدۇڭشىماي ياكى تالاش-تارتىش قىلماي قىلىڭلار؛
15 شۇنىڭ بىلەن سىلەر ئەيىبسىز، ساپ دىللىق بولۇپ، بۇ دەۋردىكى تەتۈر، ئەسەبىي ئادەملەر ئوتتۇرىسىدا ياشاپ، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا دۇنياغا يورۇقلۇق بەرگۈچىلەردەك پارلاپ، خۇدانىڭ داغسىز پەرزەنتلىرى بولىسىلەر؛
16

[23] بۇ ئايەت بەلكىم ئىنجىل ئىچىدە مەنىسى ئەڭ چوڭقۇر جۈملىلەردىن بىرىدۇر. «ئىنسانلارنىڭ سىياقىغا كىرىپ، ئىنسانىي تەبىئىتىدىن ئورتاقداش بولۇپ» دېگەن ئىبارىلەر شۈبھىسىزكى، مەسىھنىڭ ھەر جەھەتتىن ئىنسان بولۇپ، تولۇق ئىنساننىڭ تەبىئىتىدە بولغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ. پەقەت ئۇنىڭ تەبىئىتىدە ھېچ گۇناھ يوق ئىدى. «ئىنسانىي تەبىئىتى» گرېك تىلىدا «ئىنسانىي «سخېما»» دەپ ئىپادىلىنىدۇ، ئىنساننىڭ تەبىئىتى ۋە «ئاساسىي قۇرۇلۇش»ىنى كۆرسىتىدۇ.

«ئۇ ئۆزىنى قۇرۇقدىدى» توغرۇلۇق «قوشۇمچە سۆز»ىمىزنى كۆرۈڭ.

[24] دېمەك، مەسىھ ئەيساغا بېغىشلانغان نام «رەب»دۇر. ئۇ ئەسلى ئۆزى رەب بولۇپ (مەسىلەن، «لۇقا» 11:2)، ئۇ ئەرشلەرگە كۆتۈرۈلگىنىدە خۇدائاتىسى ئۆزىنىڭ ئۇنىڭدىن بولغان خۇرسەنلىكىنى بىلدۈرۈپ قايتىدىن ئۇنى «رەب» دەپ ئېنىق جاكارلىغان. «يەش.» 23:45نى كۆرۈڭ.

شۇنىڭدەك ھاياتنىڭ سۆز-كالامىنى سۇنۇپ بەرگۈچى بولغىنىڭلار تۈپەيلىدىن،
مەن سىلەردىن مەسىھنىڭ كۈنىدە بىكار يۈگۈرمەپتىمەن، بىكار جاپا
تارتماپتىمەن دەپ پەخىرلىنىپ تەنتەنە قىلالايدىغان بولىمەن[25].
17 ھەتتا مەن «شاراب ھەدىيە» سۈپىتىدە ئېتىقادىڭلاردىكى قۇربانلىق
ھەم خىزمەت-ئىبادەتنىڭ ئۈستىگە قۇيۇلسامۇ، مەن شادلىنىمەن، شۇنداقلا
سىلەر بىلەن بىللە ئورتاق شادلىنىمەن[26]. 18 سىلەرمۇ ئوخشاش يولدا
شادلىنىسىلەر ۋە مەن بىلەن بىللە ئورتاق شادلىنىشىڭلار كېرەك[27].
19 لېكىن مەن رەببە پات ئارىدا تىموتىينى يېنىڭلارغا ئەۋەتىشنى ئۈمىد
قىلىمەنكى، ئەھۋالىڭلارنى ئاڭلاپ مەنمۇ خۇش بولسام؛ 20 چۈنكى يېنىمدا
ئۇنىڭغا ئوخشاش، دىلىمىز بىر بولغان، ئىشلىرىڭلارغا چىن دىلىدىن كۆڭۈل
بۆلگۈچى باشقا ئادەم يوقتۇر. 21 چۈنكى ھەممە ئادەم ئەيسا مەسىھنىڭ
ئىشلىرىغا ئەمەس، بەلكى ئۆزىنىڭ ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللىنىشقا ئىنتىلىدۇ؛

---

25 «ھاياتنىڭ سۆز-كالامى» — مەڭگۈ ھايات توغرۇلۇق سۆز، ئەلۋەتتە. «ھاياتنىڭ سۆز-كالامىنى سۇنۇپ بەرگۈچى بولغىنىڭلار تۈپەيلىدىن...» باشقا بىرخىل تەرجىمىسى: «ھاياتنىڭ سۆز-كالامىنى چىڭ تۇتقىنىڭلار تۈپەيلىدىن،...». لېكىن يۇقىرىقى 15-ئايەتتە فىلىپپىلىق قېرىنداشلار «يورۇقلۇق بەرگۈچى» دەپ ئاتالغان بولغاچقا، مۇشۇ يەردە «(سىلەر)... (خۇدانىڭ) ھاياتنىڭ سۆز-كالامىنى سۇنۇپ بەرگۈچى بولغىنىڭلار تۈپەيلىدىن...» دەپ تەرجىمە قىلىشنى توغرا كۆرىمىز.

26 ئۇ يۇقىرىدا 1:25-26دە «سىلەر بىلەن يەنە دىدارلىشىمەن» دەيدۇ، ئەلۋەتتە. لېكىن ئۇ ئۆلتۈرۈلسىمۇ، مەيۇسلەنمەيتتى ياكى ھېچ ھەسرەت تارتمايتتى، ئەكسىچە شۇ سەۋەبتىن شادلىناتتى؛ ۋە ئەگەر شۇنداق ئىش بولسا، ئۇلارنىمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە ئورتاق شادلىنىشقا رىغبەتلەندۈرەتتى.

27 17-18 ئايەت ئۈستىدە: تەۋرات دەۋرىدىكى ئىبادەت تۈزۈمىدە، «كۆيدۈرمە قۇربانلىق» قىلغاندا، قۇربانلىق قۇربانگاھقا قويۇلغاندا ئۇنىڭغا «ئاش ھەدىيە» قوشۇلۇشى كېرەك، ئاندىن ئۇلارنىڭ ئۈستىگە «شاراب ھەدىيە» قۇيۇلۇشى كېرەك ئىدى. مۇشۇ يەردە پاۋلۇس تولىمۇ كەمتەرلىك بىلەن فىلىپپىدىكى ئېتىقادچىلارنىڭ قىلغان خىزمەت-ئىبادىتىنى مۇھىم قۇربانلىققا، ئۆزىنىڭ يېقىندا ئېھتىماللىقى بولغان ئۆلتۈرۈلۈشى ياكى تۈرمىدە ئۆزىنى جامائەت ئۈچۈن پىدا قىلىشىنى بىر «شاراب ھەدىيە»گە، يەنى ئۇلارنىڭ چوڭ قۇربانلىقى ئۈستىگە تولۇقلايدىغان پەقەت قوشۇمچە بىر «شاراب ھەدىيە»گە ئوخشىتىدۇ.

قايتىدىن دېيىمىز: ئۇ ئۆلتۈرۈلسىمۇ، مەيۇسلەنمەيتتى ياكى ھېچ ھەسرەت تارتمايتتى، ئەكسىچە شۇ سەۋەبتىن شادلىناتتى؛ ۋە ئەگەر شۇنداق ئىش بولسا، ئۇلارنىمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە ئورتاق شادلىنىشقا رىغبەتلەندۈرەتتى.

22 ئەمما سىلەر ئۇنىڭ سالاھىيىتىنى، ئۇنىڭ خۇش خەۋەرنىڭ خىزمىتىدە خۇددى ئاتىسىغا ھەمراھ بولۇپ ئىشلەيدىغان بالىدەك مەن بىلەن بىرگە مېھنەت سىڭدۈرگەنلىكىنى بىلىسىلەر. 23 ئەمدى ئاقىۋىتىمنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى ئېنىق بىلگەن ھامان، ئۇنى دەرھال ماڭدۇرۇۋېتىشنى ئۈمىد قىلىمەن؛ 24 ئەمما ئۆزۈمنىڭ يېنىڭلارغا پات ئارىدا بارىدىغانلىقىمغا رەب ئارقىلىق ئىشەنچىم بار.

25 ئەمما بۇنىڭدىن ئاۋۋال مېنىڭ قېرىندىشىم، خىزمەتدىشىم ھەم سەپدىشىم بولغان، سىلەرنىڭ ئەلچىڭلار[28] ھەم ھاجىتىمدىن چىققان قۇربانلىق يارىدىمىڭلارنى يەتكۈزگۈچى ئېپافرودىتنى يېنىڭلارغا ئەۋەتىشنى زۆرۈر تاپتىم، 26 چۈنكى ئۇ ھەممىڭلارغا سېغىنىپ تەلپۈنگەنىدى ھەم سىلەرنىڭ ئۇنىڭ كېسەل ھالىدىن خەۋەر تاپقىنىڭلار تۈپەيلىدىن ئازابلاندى. 27 ئۇ دەرۋەقە كېسەل بولۇپ ئەجەلگە يېقىنلىشىپ قالدى؛ لېكىن خۇدا ئۇنىڭغا رەھىم قىلدى؛ ھەم مېنىڭ دەردىمنىڭ ئۈستىگە دەرد بولمىسۇن دەپ يالغۇز ئۇنىڭغىلا ئەمەس، بەلكى ماڭىمۇ رەھىم قىلدى[29]. 28 شۇنىڭدەك ئۇنىڭ بىلەن يەنە كۆرۈشۈپ شادلىنىشىڭلار ۋە شۇنداقلا ئۆزۈمگە نىسبەتەن دەردلىرىمنى ئازايتىش ئۈچۈن ئۇنى تېخىمۇ

---

28 «سەپدىشىم» — پاۋلۇس بىلەن روھىي كۈرەشتە ئورتاق جەڭچى، ئەلۋەتتە.

«ئەلچىڭلار» گرېك تىلىدا «ئاپوستولوس». بۇ سۆزنىڭ مەنىسى «ئەۋەتىلگەن كىشى»، «ئەلچى» ياكى «روسۇل» بولىدۇ. مۇشۇ يەردە بىز «ئەلچى» دەپ تەرجىمە قىلغىنىمىز بىلەن، مۇمكىنچىلىكى باركى، پاۋلۇس ئېپافرودىتنىڭ روسۇللۇق خىزمىتى بار بولىدۇ، دەپ كۆرسىتىشى مۇمكىن.

29 «خۇدا... خۇدا... يالغۇز ئۇنىڭغىلا ئەمەس، بەلكى ماڭىمۇ رەھىم قىلدى» دېگەن سۆز بىرخىل گۇناھنى كۆرسەتكەن بولسا كېرەك. تۆۋەندىكى 28-30-ئايەتلەرگە قارىغاندا، ئېپافرودىت پاۋلۇسقا جامائەتنىڭ سوۋغىسىنى يەتكۈزۈپ بارىدىغان يولدا كېسەل بولدى. ئۇ بەلكىم يولدا كېسەل بولۇپ قالغان. ئۇ پاۋلۇسنىڭ قېشىغا يېتىپ بېرىشقا ئالدىراپ ئۆز كېسىلى بىلەن ھېچ كارى بولماي ئالغا باستى، شۇنىڭ بىلەن ئۇ تېخىمۇ ئېغىر كېسەل بولۇپ «ئەجەلگە يېقىنلىشىپ قالدى». پاۋلۇس، ئۇنىڭ بۇ قىلغىنىنى بىرخىل تەۋەككۈلچىلىك، ئاقىلانە ئىش ئەمەس دەپ ئويلىشى مۇمكىن. خۇددى پاۋلۇس، خۇدا «ئۇنىڭغا رەھىم قىلىپ» ساقايتتى، شۇنداقلا «ماڭا رەھىم قىلدى» — چۈنكى ئېپافرودىت مېنىڭ ۋەجەمدىن شۇنداق قىلدى، دېگەندەك.

ئۇنداق دېگىنىمىز بىلەن، خۇدا بىرگە جامائەت ئۈچۈن شۇنداق تەۋەككۈل قىلىشقا تەييار بولغان ئادەملەرنى ئەۋەتسۇن!

جىددىي يولغا سالماقچىمەن. 29 ئەمدى ئۇنى شاد-خۇراملىق بىلەن رەبدە
قوبۇل قىلىڭلار ھەم ئۇنىڭدەك ئادەملەرگە ھۆرمەت قىلىڭلار؛ 30 چۈنكى
ئۇ مەسىھنىڭ خىزمىتىنى دەپ[30]، سىلەرنىڭ ماڭا قىلماقچى بولغان
ياردىمىڭلارنى بېجىرىشتە يولۇققان بوشلۇقنى[31] تولدۇرۇپ ئەجەلگە
يۈزلىنىپ، ئۆز جېنىنى تەۋەككۈل قىلدى.

3

1 ئاخىرىدا، ئەي قېرىنداشلىرىم، رەبدە شادلىنىڭلار! بۇلارنى سىلەرگە
قايتا يېزىش مەن ئۈچۈن ئاۋارىچىلىك ئەمەس، بەلكى سىلەرگە
ئامانلىق ئېلىپ كېلىدۇ.
2 ئىتلاردىن ھېزى بولۇڭلار، يامانلىق قىلغۇچىلاردىن ھېزى بولۇڭلار،
«تىلىم-تىلىم كەسكۈچىلەر»دىن ھېزى بولۇڭلار![32] 3 چۈنكى ھەقىقىي
سۈننەتلىكلەر بولسا خۇدانىڭ روھى ئارقىلىق ئىبادەت قىلغۇچى، مەسىھ
ئەيسادىن پەخىرلىنىپ تەنتەنە قىلغۇچى، ئەتكە تايانمايدىغان بىزلەردۇرمىز.
4 مېنىڭمۇ ئەتكە تايانغۇچىلىكىم بار! باشقىلار «ئۆز ئەتلىرىمگە تايانسام

30 «ئۇ مەسىھنىڭ خىزمىتىنى دەپ،...» گرېك تىلىدا: «ئۇ خىزمەت دەپ،...» دېيىلگەن. پاۋلۇسقا (شۇنداقلا ئېپافرودىتقا) نىسبەتەن پەقەت «خىزمەت»لا بار، چۈنكى ئۇنىڭغا نىسبەتەن پەقەت بىر خىزمەت، يەنى مەسىھنىڭ خىزمىتى، خۇش خەۋەرنىڭ خىزمىتى باردۇر.

31 پاۋلۇسنىڭ «ياردىمىڭلارنى بېجىرىشتە يولۇققان بوشلۇق...» دېگىنى، فىلىپپىدىكى جامائەتنىڭ ئۇنىڭغا كۆڭۈل بۆلۈشىدە مەلۇم يېتەرسىزلىك بار، دېگەنلىكى ئەمەس؛ ئۇ، سىلەردە ئۈمىد قىلغىنىڭلاردەك ياردەمنى يەتكۈزۈش پۇرسەتلىرى چىقمىغان بولسىمۇ، لېكىن ئەۋەتمەكچى بولغان كۆڭلۈڭلارنى چۈشىنىمەن، دېمەكچى.
«ياردىمىڭلار» دېگەن سۆز گرېك تىلىدا مۇشۇ يەردە «ئىبادەتخانىدىكى كاھىنلىق قۇربانلىق خىزمىتىڭلار»نى پۈرىتىدىغان سۆزدۇر.

32 «ئىتلار» — يالغان تەلىم بەرگۈچى، خۇدانىڭ يولىنى بۇرىغۇچى قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ. 3-7-ئايەتلەرنى كۆرۈڭ. «تىلىم-تىلىم كەسكۈچىلەر» ئىنتايىن ھەجۋىي، كىنايىلىك گەپ بولۇپ، ئۇ «ئادەملەر سۈننەتسىز (خەتنىسىز) بولسا قۇتقۇزۇلمايدۇ» دەپ تەرەپ-تەرەپتە ئىشەنگۈچىلەرنىڭ ھەربىرىنى سۈننەت قىلماقچى بولغان يەھۇدىيلارنى كۆرسىتىدۇ. شۇ بابتىكى 3-8، 17-21-ئايەتلەرنى ھەم ئىزاھاتلارنى كۆرۈڭ. سۈننەتنىڭ ئەھمىيىتى، «ئەتتىكى سۈننەت» ۋە «روھىي سۈننەت» توغرۇلۇق «قوشۇمچە سۆز»ىمىزنى كۆرۈڭ.

بولىدۇ» دېسە، مەن تېخىمۇ شۇنداق[33]؛ 5 سۈننەتكە كەلسەك، مەن تۇغۇلۇپ سەككىزىنچى كۈنى سۈننەت قىلىندىم؛ ئىسرائىل مىللىتىدىن، بىنيامىننىڭ قەبىلىسىدىنمەن، «ئىبرانىيلارنىڭ ئىبرانىيسى»مەن؛ تەۋرات-قانۇنى تەرەپتىن ئېيتقاندا، «پەرىسىي»[34] مەزھەپىدىمۇ بولغانمەن؛ 6 خۇداغا بولغان قىزغىنلىقىمغا كەلسەك، جامائەتكە زىيانكەشلىك قىلغۇچى ئىدىم[35]؛ تەۋرات قانۇنى تەلەپ قىلغان ھەققانىيلىققا كەلسەك، ئەيىبسىز ئىدىم[36]؛ 7 ئەمما ماڭا نېمە ئىش «پايدىلىق» بولسا، بۇلارنى مەسىھ سەۋەبىدىن زىيانلىق دەپ ھېسابلىدىم؛ 8 مەسىھ ئەيسا رەببىمنى تونۇشنىڭ ئەۋزەللىكى ۋەجىدىن، مەن باشقا ھەممە ئىشنى زىيانلىق دەپ ھېسابلايمەن؛ مەن دەرۋەقە ئۇنىڭ ئۈچۈنمۇ ھەممىدىن مەھرۇم بولغان؛ بەرھەق، مەسىھكە ئېرىشىشىم ئۈچۈن بۇلارنى نىجاسەت دەپ ھېسابلايمەنكى، 9 مەسىھتە[37] بولۇپ، ئۆزۈمدىكى قانداقتۇر ھەققانىيلىق (تەۋرات قانۇنىدىن چىققان ھەققانىيلىق)تىن ۋاز كېچىپ، مەسىھنىڭ ئېتىقاد-سادىقلىقى ئارقىلىق بولغان ھەققانىيلىق، يەنى ئېتىقاد ئارقىلىق خۇدادىن بولغان ھەققانىيلىققا ئېرىشەلەيمەن؛ 10 مۇددىئايىم ئۇنى تونۇشتۇر، ــ يەنى ئۇنىڭ ئۆلۈپ تىرىلىشىنىڭ

33 بۇ سۆزلەر ئىنتايىن مۇھىم. «ئەت» ياكى «ئەتلەر» توغرۇلۇق «رىملىقلارغا»دىكى «كىرىش سۆز»ىمىزنى كۆرۈڭ. «ئۆز ئەتلىرىمگە تايانغۇدەك سالاھىيىتىم بار» دېگىنى، «مەندە خۇدا ئالدىدا گۇناھىمنى يۇغۇدەك، ئۆزۈمنى خۇداغا ئەپلەشتۈرگۈدەك قىلغان ئىشلىرىم بار» دېگەنلىكتۇر (مەسىلەن، مەن سۈننەت قىلىنغان، ئۆتكەندە ئىبادەتخانىدا نۇرغۇن قۇربانلىقلارنى ۋە ھەدىيەلەرنى سۇنغان، مۇھىم دىنىي ئەربابمەن، قاتارلىقلار).

34 «پەرىسىيلەر» يەھۇدىيلار ئارىسىدىكى تەۋرات قانۇنىدىكى تەلەپلەرنى ئەڭ تەكىتلەيدىغان دىنىي مەزھەپ ئىدى. «تەبىرلەر»نىمۇ كۆرۈڭ.

35 «جامائەتكە زىيانكەشلىك قىلىش» خۇدانىڭ ئىرادىسى ئەمەس ئىدى، ئەلۋەتتە؛ لېكىن شۇ ۋاقىتلاردىكى پاۋلۇس (سائۇل) مەسىھگە قارشى بولۇپ، «مەسىھكە ئېتىقاد باغلاشنى بولسا خۇدانىڭ يولى بىلەن قارشىلاشقانلىق، تەۋرات قانۇنىنى بۇلغىغانلىق» دەپ ئويلايتتى؛ شۇنىڭ بىلەن شۇ چاغدا ئۇ خۇداغا بولغان «قىزغىنلىق»نى خاتا يولغا قارىتىپ «جامائەتكە زىيانكەشلىك قىلدى».

36 «ئەيىبسىز» ــ دېمەك، ئۇ تەۋرات قانۇنى جەھەتتىن ئۆزىنى ئەيىبسىز دەپ قارايتتى. كېيىن خۇدانىڭ روھىدىن يورۇتۇلغاندا ئۇ تەۋرات قانۇنىدىكى تولۇق تەلەپنى بىلىپ يېتىپ، ئۆزىنى تولىمۇ ئەيىبلىك تونۇپ يەتتى («رىم.» 7:7-25، بولۇپمۇ 7نى كۆرۈڭ).

37 «مەسىھتە» ــ گرېك تىلىدا «ئۇنىڭدا».

كۈچ-قۇدرىتىدە ياشاپ، ئۇنىڭ ئازابلىرىغا سىرداش-ھەمدەملىكتە[38] بولۇپ، ئۇنىڭ ئۆلۈمىنى ئۈلگە قىلىپ ئۆزگەرتىلىپ[39]، 11 شۇنداقلا مۇمكىن قەدەر ئۆلۈمدىن تىرىلىشكە يېتىشنى مۇددىئا قىلىمەن[40].

12 ئۇلارغا ئېرىشتىم ياكى كامالەتكە يەتتىم دېمەكچى ئەمەسمەن؛ لېكىن مەسىھ ئەيسانىڭ مېنى تۇتۇۋېلىشىدا بولغان مۇددىئا-نىشانىنى ئۆزۈم تۇتۇۋالسام دەپ چېپىپ يۈرمەكتىمەن.

13 قېرىنداشلار، مەن ئۆزۈمنى ئۇنى تۇتۇۋالدىم دەپ قارىمايمەن. پەقەت شۇ بىر ئىشنىلا قىلىمەنكى، ئۆتۈپ كەتكەن ئىشلارنى ئۇنتۇپ، ئالدىمدىكى ئىشلارغا ئىنتىلىپ، 14 نىشاننى قوغلاپ، خۇدانىڭ مەسىھ ئەيسادا بولغان بۈيۈك چاقىرىقىدىكى ئىنئامىغا قاراپ چېپىپ يۈرمەكتىمەن.

15 ئەمدى ئارىمىزدىن كىمكى پىشىپ يېتىلگەن بولسا شۇ ئوي-مەقسەتتە بولايلى. ئەگەر باشقىچە ئوي-مەقسەتتە بولساڭلار، خۇدا بۇنىمۇ سىلەرگە كۆرسىتىپ بېرىدۇ[41].

38 «ئۇنىڭ ئازابلىرىغا بولغان سىرداش-ھەمدەملىك» توغرىسىدا «قوشۇمچە سۆز»ىمىزنى كۆرۈڭ.

39 مەسىھتە بولغان مۇھەببەت، ھەققانىيلىق، يۇۋاش-مۇلايىملىق، سەۋر-تاقەتلىك، ئىمان-ئېتىقاد ۋە باشقىلارنى كەچۈرۈم قىلىش پوزىتسىيىسىنىڭ ئەڭ ئايان قىلىنغان ۋاقتى بولسا ئۇنىڭ ئۆلۈمىدە بولغاندۇر. شۇنىڭ بىلەن بىزگە «ئۇنىڭ ئۆلۈمى»دىن ئەڭ چوڭقۇر، ئەڭ ئۇلۇغ ئۈلگە كۆرۈلىدۇ.

40 پاۋلۇسنىڭ «ئۆلۈمدىن تىرىلىشكە يېتىشنى مۇددىئا قىلىمەن.....» دېگىنى، ئۇنىڭ ئاخىرقى كۈنىدە ئۆلۈمدىن تىرىلىشنى مۇددىئا قىلىشى ئەمەس؛ چۈنكى ئۇنىڭ مەسىھنىڭ كۈنىدە ئۆلۈمدىن تىرىلىشكە قەتئىي ئىشەنچى بار ئىدى (21:1). «ئۆلۈمدىن تىرىلىش»تە، ئىشەنگۈچىلەردە نۇرغۇنلىغان يېڭى قابىلىيەتلەر، يېڭى كۈچلەر، يېڭى بىلىم-چۈشەنچىلەر ۋە ۋەھىيلەر پەيدا بولىدۇ، خۇدانىڭ تولۇق شان-شەرىپى چەكسىز كۆرۈنىدۇ؛ لېكىن، پاۋلۇس بەلكىم مۇشۇ دەۋرنىڭ ئۆزىدە بۇ ئىشلارغا ئىگە بولسام دېگەن ئۇلۇغ مۇددىئادا بولغان بولسا كېرەك. 12-ئايەتنى كۆرۈڭ.

41 پاۋلۇسنىڭ «ئەگەر باشقىچە ئوي-مەقسەتتە بولساڭلار» دېگىنى، بەلكىم نىشاننى قوغلىشىڭلارغا ھەرقانداق نامۇۋاپىق ئويدا بولساڭلار» دېگەن مەنىدە بولسا كېرەك. بەزى ئالىملار بۇ ئايەتنىڭ: «ئەمدى ئارىمىزدىكى كىمكى «پىشىپ يېتىلگەن» (كىنايىلىك، ھەجۋىي ئېيتىلغان) بولسا، مۇشۇ ئويدا بولايلى. ئەگەر سىلەر باشقىچە ئويلىغان بولساڭلار، خۇدا بۇنىڭ خاتالىقىنى سىلەرگە ئايان قىلىدۇ» دېگەن مەنىدە دەپ قارايدۇ. بىز ئۇنىڭغا قايىل ئەمەسمىز؛ ئايەتنىڭ ئىككىنچى قىسمى ئۇنىڭغا زىت كېلىدۇ.

[16] قانداقلا بولمىسۇن، قانداق ئۆلچەمگە يەتكەن بولساق، شۇ ئۆلچەم بويىچە قەدەم بېسىۋېرەيلى.(42)

[17] مېنى ئۈلگە قىلىپ ئەگىشىڭلار، ئەي قېرىنداشلار، شۇنداقلا بىز سىلەرگە تىكلەپ بەرگەن نەمۇنە بويىچە ئوخشاش يولدا ماڭغانلارغىمۇ كۆزۈڭلارنى تىكىپ، ئۇلاردىن ئۆگىنىڭلار. [18] چۈنكى سىلەرگە كۆپ قېتىم ئېيتقىنىمدەك، ۋە ھازىرمۇ كۆز ياشلىرىم بىلەن قايتا ئېيتىمەنكى، نۇرغۇن كىشىلەر مەسىھنىڭ كرېستىغا دۈشمەن بولۇپ(43) ماڭماقتا. [19] ئۇلارنىڭ ئاقىۋىتى ھالاكەتتۇر، خۇداسى ئۆزىنىڭ قارنىدۇر، شەرىپى قىلىپ ماختانغىنى ئۆز نومۇسسىزلىقىدۇر، ئويلىغانلىرى پەقەت بۇ دۇنيادىكى ئىشلاردۇر. [20]ھالبۇكى، بىزنىڭ پۇقرالىقىمىز بولسا ئەرشتىدۇر(44)، بىز دەل شۇ يەردىن نىجاتكارنىڭ چۈشۈشىنى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتمەكتىمىز ـ ئۇ بولسا رەببىمىز ئەيسا مەسىھدۇر. [21] ئۇ بارلىق مەۋجۇداتلارنى ئۆزىگە بويسۇندۇرىدىغان قۇدرىتى بويىچە بىزنىڭ ئەبگار بۇ تېنىمىزنى(45) ئۆزگەرتىپ، ئۆزىنىڭ شان-شەرەپلىك تېنىگە ئوخشاش ھالغا كەلتۈرىدۇ.

4

[1] ئەمدى، ئەي قېرىنداشلىرىم، سۆيگەنلىرىم ۋە تەلپۈنگەنلىرىم، مېنىڭ شاد-خۇراملىقىم، مېنىڭ بېشىمنىڭ تاجى بولغۇچىلار، رەبدە چىڭ تۇرۇڭلار، ئى سۆيگەنلىرىم!

[42] بەزى كونا كۆچۈرمىلەردە: «شۇ ئويىدىمۇ بولىۋېرەيلى» دېگەن جۈملىمۇ مۇشۇ يەردە ئۇچرايدۇ.
[43] «مەسىھنىڭ كرېستىغا دۈشمەن بولۇش» توغرۇلۇق «قوشۇمچە سۆز»نى كۆرۈڭ.
[44] «مەسىھنىڭ كرېستىغا بولغان دۈشمەنلەر» بولسا ئەرشكە ئەمەس، بەلكى «بۇ دۇنيا»غا، يەنە «زېمىن»غا تەۋەدۇر.
[45] «ئەبگار بۇ تېنىمىز» گرېك تىلىدا «بىزنى تۆۋەن قىلىدىغان بۇ تېنىمىز»، ياكى «بىزنى كىچىك پېئىللىق قىلىدىغان بۇ تېنىمىز» دېگەننى بىلدۈرىدۇ. بىرسى تەكەببۇرلىشىپ كەتكەن بولسا تېنىدە ھەرقانداق ئاجىزلىق، ئەبگارلىق پەيدا بولسا مۇشۇنداق ئادەملەرنىڭ چوڭچىلىقىغا خاتىمە بېرىلىدۇ، ئەلۋەتتە، شۇنداقلا ھەممىمىزگە كىچىك پېئىللىقنىڭ توغرا كېلىدىغانلىقىنى روشەن كۆرسىتىدۇ.

[2] ئېپۇدىيادىن ئۆتۈنىمەن، ۋە سۇنتىخەدىن ئۆتۈنىمەنكى، رەبدە بىر ئوي، بىر پىكىردە بولۇڭلار![46]

[3] دۇرۇس، مەن سەندىنمۇ تەلەپ قىلىمەنكى، ئى ھەقىقىي ھەمبويۇنتۇرۇقلۇق خىزمەتدىشىم[47]، بۇ ئاياللارنىڭ ياردىمىدە بولغىن؛ مانا ئۇلار مەن ۋە كلېمەنت بىلەن بىللە، شۇنداقلا ناملىرى «ھاياتلىق دەپتىرى»گە خاتىرىلەنگەن باشقا خىزمەتداشلىرىم بىلەن بىللە خۇش خەۋەر خىزمىتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە بىرگە كۈرەش قىلغان.

[4] رەبدە شادلىنىڭلار؛ مەن يەنە ئېيتىمەنكى، شادلىنىڭلار!

[5] سىلەرنىڭ مۇلايىملىقىڭلار پۈتكۈل ئىنسانغا ئايان بولسۇن؛ رەب يېقىندۇر![48]

[6] ھېچ ئىش توغرۇلۇق ئەندىشە قىلماڭلار؛ بەلكى ھەربىر ئىشتا تەشەككۈر ئېيتىپ تىلىكىڭلارنى خۇداغا دۇئا ھەم ئىلتىجا ئارقىلىق مەلۇم قىلىڭلار؛ [7] شۇ چاغدا ئادەمنىڭ ئويلىغىنىدىن ئېشىپ چۈشىدىغان، خۇدا ئىگە بولغان خاتىرجەملىك[49] قەلبىڭلارنى ۋە ئوي-پىكرىڭلارنى مەسىھ ئەيسادا قوغدايدۇ.

[8] ئاخىرىدا، ئەي قېرىنداشلىرىم، نېمە ئىشلار ھەقىقەت، نېمە ئىشلار ئالىيجاناب، نېمە ئىشلار ھەققانىي، نېمە ئىشلار پاك، نېمە ئىشلار خۇش-يېقىملىق، نېمە ئىشلار شان-شۆھرەتلىك بولسا، قىسقىسى ھەرقانداق ئىشلاردا ئەخلاق-پەزىلەت ياكى ماختاشقا لايىق تەرەپلەر بار بولسا، شۇ ئىشلارغا كۆڭۈل قويۇپ ئويلىنىڭلار.

---

[46] ئېپۇدىيا ۋە سۇنتىخە جامائەتتىكى ئاچا-سىڭىل ئىدى.

[47] «ھەقىقىي ھەمبويۇنتۇرۇقلۇق خىزمەتدىشىم» — پاۋلۇس بۇ ئالاھىدە ئىبارە بىلەن مەلۇم قېرىندىشىنى كۆرسىتىدۇ. پاۋلۇس ئۇنىڭ ئىسمىنى تىلغا ئالمىغان بولسىمۇ، شۈبھىسىزكى، ئۇنىڭ ئۆزى ۋە فىلىپپىلىقلارنىڭ ھەممىسى كىمنى كۆرسەتكەنلىكىنى ئوبدان بىلەتتى. گرېك تىلىدا «ھەمبويۇنتۇرۇقلۇق (خىزمەتدىشىم)» دېگەن ئىبارە «سۇزۇگۇس» بىلەن ئىپادىلەنگەچكە، بەزى ئالىملار «سۇزۇگۇس» دېگەننى ئادەمنىڭ ئىسمى دەپ قارايدۇ.

[48] «رەب يېقىندۇر» دېگەننىڭ ئىككى مەنىسى بار: (1) رەب ئەيسا ئېتىقادچىلارغا ھەردائىم يېقىن؛ (2) رەب ئەيسا يېقىن ئارىدا دۇنياغا قايتىپ كېلىدۇ.

[49] ياكى «خۇدادىن كەلگەن خاتىرجەملىك» — گرېك تىلىدىكى تېكىستتە «خۇدانىڭ خاتىرجەملىكى».

9 مەندىن ئۆگەنگەن، قوبۇل قىلغان، ئاڭلىغان ۋە مەندە كۆرگەنلەرنىڭ
ھەرقاندىقى بولسا، سىلەر شۇلارغا ئەمەل قىلىڭلار؛ شۇنداق قىلغاندا
خاتىرجەملىك ئىگىسى بولغان خۇدا(50) سىلەرگە يار بولىدۇ.
10 ئەمدى مەن رەبدە زىيادە شادلاندىمكى، سىلەر ھازىر ئاخىردا ماڭا
بولغان كۆيۈمچانلىقىڭلارنى قايتىدىن كۆرسەتتىڭلار (بىلىمەنكى، ماڭا دائىم
كۆيۈنۈپ كەلدىڭلار، ئەمما پەقەتلا كۆرسىتىش پۇرسىتى چىقمىدى). 11 مەن
بۇ گېپىمنى، بىرەر موھتاجلىقتىن ئېيتىۋاتقىنىم يوق(51)؛ چۈنكى ئەھۋالىم
قانداقلا بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، بارىغا قانائەت قىلىشنى ئۆگىنىۋالدىم. 12
مەن ئۇسال ئەھۋالدا ياشاشنى بىلىمەن، ھەم كەڭرىچىلىكتە ياشاشنىمۇ
بىلىمەن. ھەر ئىشتا، ھەر ئەھۋالدا، ھەم توقلۇقتا ھەم ئاچلىقتا، ھەم
باياشاتچىلىقتا ھەم موھتاجلىقتا ياشاشنىڭ سىرىنى ئۆگىنىۋالدىم. 13 ماڭا
قۇدرەت بەرگۈچىگە تايىنىپ ھەممە ئىشنى قىلالايدىغان بولدۇم. 14 ھالبۇكى،
مېنىڭ قىيىنچىلىقىمغا ئورتاق بولۇشۇڭلار بىلەن ياخشى قىلدىڭلار.

15 سىلەرگىمۇ مەلۇمكى، ئەي فىلىپپىلىقلار، مەن ماكېدونىيە
ئۆلكىسىدىن ئايرىلىپ چىققىنىمدا، خۇش خەۋەرنى باشقا
يەرلەرگە يەتكۈزگەن دەسلەپتىكى ۋاقىتلاردا، سىلەردىن باشقا
ھېچقانداق جامائەت بېرىش ۋە قوبۇل قىلىش ئىشلىرىدا مەن بىلەن
ھەمكارلاشمىغان.(52) 16 چۈنكى تېسالونىكا شەھىرىدىكى ۋاقتىمدىمۇ

50 گرېك تىلىدا: «خاتىرجەملىكنىڭ خۇداسى» — دېمەك، خاتىرجەملىك بەرگۈچى ھەم ئۆزى ھەردائىم خاتىرجەملىكتە تۇرغۇچى خۇدادۇر.

51 روسۇل ئۇلارنى «شادلاندىم» دېگىنىنى خاتا چۈشىنىپ قالمىسۇن دەپ بۇ سۆزنى قىلىدۇ. شادلانغانلىقى زىنداندىكى ئاچ قالغان مەھبۇسنىڭ تاماقنى كۆرگىنىدىكى شادلىقى ئەمەس، بەلكى جامائەتنىڭ ئۇنىڭغا كۆيۈنگەنلىكىدىن، جامائەتنىڭ ئۇنىڭغا بولغان سادىق مۇھەببىتىدىن شادلىنىشى ئىدى. شۇنىڭدەك ئۇ ئۇلارغا سۆزىدە: «مەن ھازىرمۇ ئىنتايىن ھاجەتمەن» دېگەندەك پۇراقنى چىقىرىپ قويۇشتىن ئەنسىرەيدۇ. «قوشۇمچە سۆز»ىمىزنى كۆرۈڭ.

52 ئايەتتىكى بىرىنچى قىسمىنىڭ باشقا بىرخىل تەرجىمىسى: «خۇش خەۋەرنىڭ سىلەرگە يەتكۈزۈلگەن دەسلەپكى كۈنلىرىدە، مەن ماكېدونىيە ئۆلكىسىدىن ئايرىلىپ چىققىنىمدا...». فىلىپپى شەھىرى بولسا ماكېدونىيە ئۆلكىسىدە؛ شۇڭا قايسى تەرجىمىسى توغرا بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، پاۋلۇس

ئېھتىياجىم چۈشكەندە سىلەر ماڭا بىرنەچچە قېتىم[53] ياردەم ئەۋەتتىڭلار.

17 مېنىڭ بۇنداق دېيىشىم، سىلەردىن بىرەر سوۋغاتنى ئىزدەپ سورىغىنىم ئەمەستۇر، ئىزدىگىنىم بولسا ھېساۋاتىڭلارغا روھىي مېۋىنىڭ كۆپ تولىلىنىشىدىن ئىبارەتتۇر.

18 لېكىن مەندە ھەممە نەرسە بار، ھەتتا يېتىپ ئاشقۇدەك بار؛ سىلەر ئەۋەتكەنلىرىڭلارنى ئېپافرودىتتىن تاپشۇرۇۋېلىپ تېرەمگە سىغماي قالدىم ۋە مولچىلىقتا چۆمدۈم[54]. بۇ ئەۋەتكىنىڭلار ئىنتايىن خۇشبۇي، خۇداغا قوبۇل بولغۇدەك، شۇنداقلا ئۇنى خۇرسەن قىلىدىغان بىر قۇربانلىقتەك ئىدى. 19 ۋە مېنىڭ خۇدايىم سىلەر موھتاج بولغان ھەممە نەرسىنى مەسىھ ئەيسادا بولغان شان-شەرىپىدىكى بايلىقلارغا ئاساسەن مول تەمىنلەيدۇ.

20 ئەمدى خۇدايىمىز ھەم ئاتىمىزغا ئەبەدىلئەبەدگىچە شان-شەرەپ بولغاي! ئامىن.

21 مەسىھ ئەيسادا بولغان بارلىق مۇقەددەس بەندىلەرگە سالام يەتكۈزۈڭلار. يېنىمدىكى قېرىنداشلاردىنمۇ سىلەرگە سالام!

22 بارلىق مۇقەددەس بەندىلەردىن، بولۇپمۇ قەيسەر ئىمپېراتورنىڭ ئوردىسىدا بولغانلاردىن سىلەرگە سالام!

23 رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ مېھىر-شەپقىتى روھىڭلارغا يار بولغاي!

خۇش خەۋەرنى فىلىپپىلىقلارغا يەتكۈزگەندىن كېيىن، ئۇنى باشقا جايدىكىلەرگە يەتكۈزۈش ئۈچۈن چىققانىدى. شۇ چاغدا فىلىپپىدىكى جامائەت ئۇنىڭغا ئىقتىسادىي ۋە بەلكىم باشقا جەھەتلەردە ياردەم قىلغانىدى.

پاۋلۇسنىڭ «بېرىش ۋە قوبۇل قىلىش ئىشلىرى» دېگىنى، پاۋلۇسنىڭ پەقەت ئۆزى ئۈچۈنلا ئەمەس، بەلكى باشقىلارنى دەپ ئۇلارنىڭ ئەۋەتكەن ياردىمىنى قوبۇل قىلغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ.

53 «بىرنەچچە قېتىم» ــ گرېك تىلىدا «بىر قېتىم، ھەتتا ئىككى قېتىم...» دېگەن ئىبارە بىلەن بىلدۈرۈلىدۇ. ئادەتتە بۇ ئىبارە «بىرنەچچە قېتىم» دېگەننى كۆرسىتىدۇ.

54 «تېرەمگە سىغماي قالدىم ۋە مولچىلىقتا چۆمدۈم» گرېك تىلىدا بىر سۆز بىلەنلا ئىپادىلىنىدۇ. پاۋلۇسنىڭ بۇ سۆزى بىلەن، پەقەت جىسمانىي جەھەتتىلا ھەممە نەرسەم بار دېگەننى ئەمەس، روھىي جەھەتتىمۇ تولىمۇ خۇشال بولغانلىقىنى، تولىمۇ تەسەللىي تاپقانلىقىنى، تولىمۇ غەيرەت قىلغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ.

قوشۇمچە سۆز

«يېتەكچىلەر» ۋە «ئاقساقاللار» (1:1)

«يېتەكچىلەر» ۋە «ئاقساقاللار» دېگەن سۆزلەر ئوخشاش مەسئۇلىيەتتىكى ئادەملەرنى كۆرسىتىدۇ. مەسىلەن، بۇ پاكىتنى «روس.» 17:20- ۋە 28-ئايەتنى سېلىشتۇرۇش ئارقىلىق كۆرگىلى بولىدۇ. «يېتەكچى» (گرېك تىلىدا «ئېپىسكوپ») بولسا باشقا قېرىنداشلارغا نىسبەتەن مەسئۇل ئادەمنىڭ يىراقنى كۆرەر، روھىي كۆزلىرى روشەنرەك ئىكەنلىكىنى تەكىتلەيدۇ؛ «ئاقساقال» بولسا مەسئۇل ئادەمنىڭ روھىي جەھەتتىن «چوڭ بولغان» «پىشىپ يېتىلگەن» ئىكەنلىكىنى تەكىتلەيدۇ. «يېتەكچىلەر» ياكى «ئاقساقاللار»نىڭ رولى «جامائەتنى باشقۇرۇش» ئەمەس، بەلكى «بېقىش»، خۇددى ئالدىدا جامائەتنىڭ روھىي ئۆسۈشى ئۈچۈن مەسئۇل بولۇشتىن ئىبارەت («1تىم» 3-باب، «تىت.» 1:5-9، «1پېت.» 1:5-7). ئاقساقاللار ياكى يېتەكچىلەرنى جامائەتتىكىلەر ئۆز ئادەملىرىدىن تاللىشى كېرەك؛ مۇمكىن بولسا بىر ئادەملا ئەمەس، بىرنەچچە ئادەم بولغىنى ياخشى. ئىنجىل دەۋرىدە بەزى جامائەتلەر «ئاقساقالسىز» قالغان بولۇشى مۇمكىن (مەسىلەن، پاۋلۇس مەزكۇر خەتتە تىلغا ئالغاندىكىدەك، «كورىنتلىقلارغا (1)» ۋە «كورىنتلىقلارغا (2)»دە «ئاقساقاللار»نى ھېچ تىلغا ئالمايدۇ؛ ئۇ بەلكى كورىنتلىقلاردىن ئۆزلىرى ئارىسىدىن سادىق ۋە مۇھەببەتلىك بولغان، خۇدانىڭ سۆزىنى ئوبدان بىلىدىغان ئادەملەرنى تونۇپ يېتىپ، ئېتىراپ قىلىشنى، شۇنىڭدەك مۇشۇنداق قېرىنداشلارنىڭ مەسلىھەت-نەسىھەتلىرىگە بويسۇنۇشنى ئۈتۈنىدۇ. «1كور.» 16:15-19نى كۆرۈڭ. ئۇ بۇ ئايەتلەردە تىلغا ئالغان «ئىستىفاناس» بولسا بەلكىم ئاقساقال بولۇشقا مۇۋاپىق ئىدى؛ لېكىن جامائەتتىكىلەر ئۆزلىرى ئۇنى ئېتىراپ قىلىشى كېرەك.

«خىزمەتچىلەر» (1:1)

جامائەتلەر مەلۇم كۆلەمگە يەتكەندىن كېيىن شۈبھىسىزكى، رەسمىي ھالدا «خىزمەتچىلەر»نى تاللىشى كېرەك بولىدۇ. خىزمەتچىلەر مەلۇم جامائەتتىكى ئەمەلىي ئىشلارغا، بولۇپمۇ خەير-ساخاۋەت ئىشلىرىنى باشقۇرۇش، بۇلاردىن ھاجەتمەنلەرگە تەمىنلەش، جامائەتنىڭ پائالىيەتلىرىدە ھەرخىل ئەمەلىي ئىشلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش قاتارلىق ئىشلارغا مەسئۇلدۇر. («روس.» 6:1-7).

«مەسىھنىڭ كۈنى» (1:6، 10، 16:2)

«مەسىھنىڭ كۈنى» دېگەن ئىبارە پەقەت بۇ خەتتە ۋە «2تېس.» 2:2دە تېپىلىدۇ؛ لېكىن پاۋلۇس خەتلىرىدە ئۇنى نۇرغۇن قېتىم «شۇ كۈنى» دەيدۇ. «شۇ كۈنى»دە، مەسىھ بۇ دۇنياغا قايتىپ كېلىدۇ؛ ئۆزىگە ئىشەنگەنلەرنىڭ ھەممىسىنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈپ ئاندىن «زېمىندا تىرىك قالغان» ھەم «ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈلگەن» ئېتىقادچىلارنىڭ ھەممىسىنى، دېمەك پۈتكۈل جامائەتنى ئۆزىگە ئالىدۇ؛ جامائەتتىكىلەرنىڭ ھەربىرىنىڭ قىلغانلىرى ئۈستىدىن ھۆكۈم چىقىرىپ، ھەربىرىدىن ھەرقانداق نالايىق ئىشنى تاۋلاپ تازىلىغاندىن كېيىن، جامائەتنى ئۆزىگە ياتلىق «پاك قىز» سۈپىتىدە قوبۇل قىلىدۇ. شۇ كۈندىن باشلاپ، جامائەت مەسىھتىن ھېچقاچان ئايرىلمايدۇ.

تەۋراتتىكى پەيغەمبەرلەر كۆپ قېتىم «پەرۋەردىگارنىڭ كۈنى»نى تىلغا ئالىدۇ. بەزى ۋاقىتلاردا بۇ ئىبارە شۈبھىسىزكى، دەل «مەسىھنىڭ كۈنى»نى كۆرسىتىدۇ، بەزى ۋاقىتلاردا «مەسىھنىڭ كۈنى»نىڭ ئالدىدا كېلىدىغان دەھشەتلىك جاپالىق مەزگىلنى (ئاخىرقى زاماننى)مۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. تەۋرات، «دانىيال»دا ۋە ئىنجىل، «ۋەھىي»دە بۇ مەزگىلنىڭ يەتتە يىل ئىكەنلىكى ئاشكارىلىنىدۇ.

مۇشۇ يەردە تەپسىلىي ھالدا بۇ مەزگىلدىكى ئىشلار توغرۇلۇق بېشارەتلەر ھەققىدە شەرھ بەرمەيمىز؛ پەقەت شۇنى بايان قىلىمىزكى، بۇ يەتتە يىللىق مەزگىلدە ھەم «مەسىھنىڭ كۈنى»نىڭ ئۆزىدە ئۇنىڭغا قارشى چىققانلارنىڭ كۆپىنچىسى ئۆلىدۇ. مەسىھ يەر يۈزىدە، يېرۇسالېم مەركەز قىلىنغان مىڭ يىللىق سەلتەنەتنى قۇرىدۇ؛ شۇ مەزگىلدە شەيتان باغلىنىپ تاقاقلىق بولىدۇ. مىڭ يىللىق سەلتەنەتنىڭ ئاخىرىدا:

(ئا) شەيتان يەر يۈزىدىكىلەرنى يەنە سىناشقا ۋاقىتلىق قويۇلىدۇ؛
(ئە) خۇدانىڭ ھۆكۈم جازاسى «كونا زېمىن»غا ئاخىرقى قېتىم چۈشۈرۈلىدۇ؛
(ب) مەسىھكە ئىشەنمەي ئۆلگەنلەرنىڭ ھەممىسى خۇدانىڭ سورىقى ئالدىدا تۇرۇشقا ئۆلۈمدىن تىرىلىدۇ؛ ئىنسانلارغا نىسبەتەن «ئىككىنچى ئۆلۈم»، يەنى دوزاخ شۇ ۋاقىتتا باشلىنىدۇ.
(پ) خۇدا «يېڭى ئاسمان، يېڭى زېمىن» يارىتىدۇ.
بۇ ئىشلار توغرۇلۇق «ۋەھ.» 6:19-8:21نى كۆرۈڭ. بەزى ئىشەنگۈچىلەرنىڭ بۇ «مىڭ يىللىق سەلتەنەت»نى مەسىھنىڭ جامائەتتە ھازىر بولغان سەلتەنىتىنىڭ «سىمۋولى» دەپ قارايدۇ؛ لېكىن ئۆزىمىز ئاددىي خەلق بولغاچقا، مەلۇم بىر مەزگىللىك ۋاقىتنى قانداقمۇ «سىمۋوللۇق» دېگىلى بولىدۇ، دەپ ھېچ چۈشىنەلمەيمىز؛ ۋە يەنە ھازىر قانداق جەھەتتىن شەيتاننى «باغلىنىپ تاقاقلىق بولغان» دېگەننى كاللىمىزدىن ھېچ ئۆتكۈزەلمەيمىز. شەيتان ھازىرقى زامانىمىزدا ئىنتايىن كۆپ ھەرىكەت قىلماقتا ئەمەسمۇ؟ شۇنىڭ بىلەن «ۋەھيى» ۋە «دانىيال»دىكى سۆزلەرنى ئاددىي مەنىسىدە چۈشىنىپ يۈرۈۋېرىمىز.

«نىجات-قۇتقۇزۇش» ـ ھەقىقىي بىر تەبىر (1:19-20)

«چۈنكى دۇئالىرىڭلار ۋە مەسىھ ئەيسانىڭ روھىنىڭ قۇۋۋەتلىشى ئارقىلىق بۇ ئىشلار نىجات-قۇتقۇزۇلۇشۇمغا مەدەت بولىدۇ دەپ بىلىمەن، ــ دېمەك، تەقەززالىقىم ۋە ئۈمىد-ئىستىكىم بويىچە ھېچ ئىشتا خىجالەتچىلىكتە قالماستىن، تىرىك ياكى ئۆلۈك بولاي، ھەردائىم بولغىنىدەك ھازىرمۇ تولۇق جاسارەت بىلەن مەسىھ تېنىمدە ئۇلۇغلانسۇن!»
بەزى ئالىملار پاۋلۇسنىڭ «بۇ ئىشلار نىجات-قۇتقۇزۇلۇشۇمغا مەدەت بولىدۇ» دېگەن بۇ سۆزنى زىنداندىن ئازاد قىلىنىشى ياكى سوتتا ئاقلىنىشىنى كۆرسىتىدۇ، دەپ قارايدۇ. كېيىنكى پىكىرگە سەل قايىل بولغىنىمىز بىلەن، تۆۋەندىكى سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن ھەر ئىككى كۆزقاراش ئەمەلىيەتكە تولۇق ئۇيغۇن كەلمەيدۇ، دەپ ئويلايمىز: —
(ئا) «بۇ ئىشلار» دېگىنى شۈبھىسىزكى، يۇقىرىدا تىلغا ئالغان ئىشلارنى، يەنى بەزى قېرىنداشلارنىڭ «توغرا نىيەتتىن بولسۇن ياكى ساختىلىقتىن بولسۇن، ئۇخشاشلا

مەسىھنى جاكارلىشى»دىن ئىبارەت ئىدى.

(ئە) «بۇ ئىشلار» بىلەن ئۇنىڭ زىنداندىن ئازاد قىلىنىشىنىڭ مەنتىقە جەھەتتىن ھېچقانداق ئالاقىسى يوقتۇر.

(ب) «مەسىھ ئەيسانىڭ روھىنىڭ قۇۋۋەتلىشى» بولسا چوقۇم پاۋلۇس قىيىن ئەھۋالدا تۇرغىنىدا ئۆز روھىدا بولغان ھاجىتىنى تولدۇرۇش، شۇ قىيىن ئەھۋال ئۈستىدىن غەلىبە قىلىش ئۈچۈن بولۇشى كېرەك ئىدى. بۇنداق «روھىي غەلىبە» ئەمەلىيەتتە خۇدانىڭ ئۇنى رىمدىكى مەلۇم بىر زىنداندىن چىقىرىشىدىن زىيادە ئۇلۇغ بىر ئىشتۇر. خۇدا ئۆز ئادىمىنى زىنداندىن چىقىرىشنى خالىسا، پەقەت بىر پەرىشتىسىنى ئەۋەتىپ ئىشكىلەرنى ئاچقۇزسىلا بولدى (مەسىلەن، «روس.» 9-بابنى كۆرۈڭ).

(پ) بۇ 19-20-ئايەتلەردە ۋە تۆۋەندىكى ئايەتلەردە پاۋلۇسقا نىسبەتەن ئۆلۈمنىڭ مۇمكىنچىلىكى بار، ئۇ بۇ مۇمكىنچىلىك ئۈستىدە كۆپ ئويلايدۇ. «ئۆلۈم» بولسا «ئازاد قىلىنىش» ياكى «ئاقلىنىش» ئەمەستۇر.

شۇڭا بۇ 19-20-ئايەتلەرنىڭ توغرا چۈشەنچىسىنى ئىنتايىن ئاددىي دەپ قارايمىز. پاۋلۇسنىڭ ئەڭ زور كۆڭۈل قويغىنى ئازاد قىلىنىش ئەمەس، بەلكى ئۆزىنىڭ رىمدىكى دەھشەتلىك ئەمەلدارلار ئالدىدا، بولۇپمۇ مۇستەبىت ئىمپېراتور قەيسەر نىرو ئالدىدا مەسىھنىڭ خەۋىرىنى تولۇق جار قىلىشتىن قىلچە قول ئۈزمەسلىكىدىن ئىبارەت ئىدى (يەنە «ئەف.» 6:19-20نى كۆرۈڭ. ئاخىر بېرىپ پاۋلۇس دەرۋەقە قەيسەرنىڭ ئالدىدا جاسارەتلىك بىلەن مەسىھنى تولۇق جار قىلدى («تىموتىيغا (2)» 17:4). دېمەك، «تىرىك ياكى ئۆلۈك بولاي، ھەر دائىم بولغىنىدەك ھازىرمۇ تولۇق جاسارەت بىلەن مەسىھ تېنىمدە ئۇلۇغلانسۇن!» (20). «تىرىك ياكى ئۆلۈك بولۇش» ئۇنىڭغا نىسبەتەن كارى چاغلىق. مۇھىم ئىش شۇكى، ئۇنىڭدا ھازىر بولغان «نىجات-قۇتقۇزۇش» ئارقىلىق مەسىھنى ئۇلۇغلاشتىن ئىبارەت. ئۇنىڭ «ئازاد قىلىنىش»ى ئەمەس، بەلكى مەسىھنى ئۇلۇغلاش ئۇنىڭ «تەقەززالىقى ۋە ئۈمىد-ئىستىكى» ئىدى. ئۇ بۇ ئۈمىد-ئىستەكنى بىلدۈرگەندىن كېيىن، «ھايات-مامات» ئىشلىرى (دۇنيادىن ئايرىلىپ مەسىھ بىلەن بىللە بولۇش كېرەكمۇ، ياكى قېرىنداشلار ئۈچۈن تەندە قېلىش كېرەكمۇ؟) ئۈستىدە يەنە ئويلىنىپ، ئۆزىنىڭ زىنداندىن چىقىرىلىپ، سۆيۈملۈك فىلىپپىدىكىلەرگە قايتىدىن ھەمراھ بولۇشنى مۇۋاپىق دەپ، شۇنىڭغا باغلىغان ئىشەنچىسىنى بىلدۈردى.

«نىجات-قۇتقۇزۇش» ئەمدى پەقەت گۇناھلارنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشى (ئۆتكەن ئىشلارغا باغلىق) ئەمەس، بەلكى ھازىرقى ۋاقىتتا: —

(ئا) گۇناھنىڭ ئىلكىدىن ئازاد قىلىنىش

(ئە) يېڭى ھايات — «خۇدانىڭ سۈرىتىدە» يېڭىلىنىپ، شەخسىيەتچىلىك ئاسارەتلىرىدىن ئازاد قىلىنىپ، مەسىھكە باغلىنىپ ھايات ئۆتكۈزۈپ، كۈندە تاۋلىنىپ، ئۇنىڭغا ئوخشاش شەكىللەندۈرۈلۈشتۇر.

دائىم كۆڭۈل بۆلىدىغىنىمىز شۇبھىسىزكى، قۇتقۇزۇلۇشىمىزنىڭ نىمىدىن قۇتقۇزۇلۇش ئىكەنلىكى، يەنى گۇناھتىنمۇ، ئۆلۈمدىنمۇ ياكى دوزاختىنمۇ؛ بۇلاردىن قۇتقۇزۇلۇش دەرۋەقە ئۇلۇغ ئىشلار بولغىنى بىلەن، قۇتقۇزۇلۇشنىڭ نىشانى ئۇلاردىن مۇھىمدۇر؛ يەنى، مەسىھكە باغلىنىش، يېڭى ئادەم بولۇش ۋە خۇدانىڭ شان-شەرىپىنى ئايان قىلىشتىن ئىبارەتتۇر. مانا بۇ، خۇدانىڭ بىزنى قۇتقۇزۇشىدا بولغان مەقسىتىدۇر!

مېنىڭمۇ مەقسىتىم تۆۋەندىكىدەك؟ —

«تىرىك ياكى ئۆلۈك بولاي، ھەر دائىم بولغىنىدەك ھازىرمۇ تولۇق جاسارەت بىلەن مەسىھ تېنىمدە ئۇلۇغلانسۇن!»

نىجات دېگەن ئىنسانىنىڭ قولىدىن كەلمەيدىغان، خۇدانىڭ كۈچ-قۇدرىتىدىندۇر!

پاۋلۇسنىڭ تۈرمىدىن قايتا چىققانلىقى (26-21:1)

پاۋلۇس بۇ ئايەتلەردە «دۇنيادىن ئايرىلىش» (يەنى ئۇنىڭ ئىنتىزارى بويىچە، مەسىھ بىلەن بىللە بولۇش) ۋە (مۇقەددەس بەندىلىرىنىڭ ياردىمىدە بولۇش ئۈچۈن) «تەندە قېلىش» دېگەن ئىككى ئېھتىماللىق ئۈستىدە پۇختا ئويلانغاندىن كېيىن، «تەندە قالىمەن» دېگەن خۇلاسىگە كېلىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ ئۆزىنىڭ فىلىپپىدىكى جامائەتكە يەنە ھەمراھ بولىدىغانلىقىغا باغلىغان ئىشەنچىسىنى بىلدۈرىدۇ (26:1، 24:2). ئۇ «فىلېمون»غا يازغان خەتتە ئوخشاش ئىشەنچىنى بىلدۈرىدۇ («فلم.» 22). بىرنەچچە يىل ئىلگىرى، «رىملىقلارغا» يازغان خەتتىمۇ، ئۇلارغا: «ئىسپانىيەگە خۇش خەۋەر تارقىتىش ئۈچۈن بارىدىغان سەپىرىمدە، سىلەر بىلەن كۆرۈشۈپ ئۆتىمەن» دېگەن مەقسىتىنى بىلدۈرگەنىدى. بىز ئۇنىڭ بۇ پىلانىنى ئۆزگەرتكەن، دېگەننى ئويلاشقا ئاساسىمىز يوق؛ ئاسىيادىكى جامائەتلەردە ساقلىنىپ كەلگەن تارىخلارغا ئاساسەن،

تەخمىنەن مىلادىيە 66-يىلىدا پاۋلۇس دەرۋەقە ئىسپانىيەگە بېرىپ شۇ يەردە خۇش خەۋەرنى جاكارلىغان.

بۇ خەت مىلادىيە 63-يىلىدا يېزىلغان ئوخشايدۇ. ئىشىنىمىزكى، ئۇنىڭ خەتتە بىلدۈرگەن ئىشەنچى بويىچە زىنداندىن ئازاد قىلىندى، ۋە بىرنەچچە يىلدىن كېيىن يەنە رىمدا قاماپ قويۇلدى. ئۇنىڭ روسۇل تىموتىيغا يازغان بىرىنچى خېتى ۋە روسۇل تىتۇسقا يازغان خېتى فىلىپپى شەھىرى ئەتراپىدا يېزىلغان ئوخشايدۇ («1تىم» 3:1، «تىت.» 12:3). پاۋلۇسنىڭ روسۇل تىموتىيغا يازغان ئىككىنچى خېتى (زىنداندىن يازغان بەشىنچى خېتى) مىلادىيە 68-يىلىدا يېزىلغان بولۇشى كېرەك. رىم شەھىرىدە ساقلانغان بەزى تارىخلارغا ئاساسەن، شۇ چاغدىن ئۇزۇن ئۆتمەي ئۇ رىمنىڭ ئەڭ ئەشەددىي ئىمپېراتورى بولغان قەيسەر نېرو تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلدى.

مەسىھنىڭ «ئۆزىدىن ھەممىنى قۇرۇقدىشى» (7:2)

«ئۇ ئۆزىدىن ھەممىنى قۇرۇقدىدى»

شۈبھىسىزكى، مۇقەددەس كىتابنىڭ بارلىق باياnلىرى ئىچىدە بۇ ئەڭ سىرلىق بولۇپ، بىزگە يېگىچە ئوي، يېگىچە ئىزدىنىش، چوڭقۇر بىلىم ۋە چۈشەنچىلەرگە ئېرىشىشكە بىپايان يېڭى زېمىن ھازىرلاپ بېرىدۇ؛ بۇ بايان بىزگە مەسىھ ۋە ئۇنىڭ دۇنياغا كېلىشى توغرۇلۇق ئەڭ چوڭقۇر ئۇچۇر بىلەن تەمىنلەيدۇ.

ئەيسا چۆل-باياۋاندا قىرىق كۈن روزا تۇتقاندا (ھېچنېمە يېمىگەن) شەيتان ئۇنى ئازدۇرماقچى بولغان ۋەقەدىن بىز بەلكىم بۇ بايانىنىڭ چوڭقۇر مەنىسىنى ئازراق چۈشىنەلەيمىز: —

شەيتان: — «سەن ئەگەر راستتىنلا خۇدانىڭ ئوغلى بولساڭ، مۇشۇ تاشقا: «نانغا ئايلان!» دەپ بۇيرۇغىن» — دېدى. (ئەيسا ئىنتايىن ئاچ قالغان ئىدى، ئەلۋەتتە).

ئۇنىڭ جاۋابى نېمە بولدى؟ قىرىق كۈن ئىلگىرى، ئاسماندىن ئۇنىڭ ئاتىسىنىڭ: «مانا بۇ مېنىڭ سۆيۈملۈك ئوغلۇم، مەن ئۇنىڭدىن ئىنتايىن خۇرسەنمەن» دېگەن ئاۋازى ئاڭلانغانىدى. لېكىن ھازىر مەسىھنىڭ شەيتانغا بەرگەن ئۇلۇغ جاۋابى: —

«بولمايدۇ! چۈنكى تەۋراتتا يېزىلغان: «ئىنسان پەقەت نان بىلەنلا ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ ئاغزىدىن چىققان ھەربىر سۆز بىلەنمۇ ياشىشى كېرەك!».

شۇنىڭغا دىققەت قىلىشىمىز مۇمكىنكى، ئەيسا مۇشۇ يەردە ئۆزىنىڭ خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەنلىكى توغرۇلۇق ھېچ تالاش-تارتىش قىلمايدۇ. ئۇ دەرۋەقە بۇنى ئوبدان بىلىدۇ، شەيتانىنىڭ ئازدۇرۇش سۆزلىرىدىن قارىغاندا شەيتانمۇ بۇنى ئوبدان بىلىدۇ. لېكىن مەسىھ ھېچ ئىككىلەنمەيلا ئۆزىنى ئىنسانىنىڭ ئورنىغا قويىدۇ. ئۇ ئىنسانلارغا نىجات ئېلىپ كېلىش ئۈچۈن ئىنسان سۈپىتىدە كەلدى؛ پەقەت مۇكەممەل بىر ئىنسانلا ئىنسانلارنىڭ گۇناھلىرى ئۈچۈن مۇكەممەل بىر قۇربانلىق بولۇپ، تۇنجى ئىنسان بولغان ئادەمئاتىمىز ئېلىپ كەلگەن بالايىئاپەتتىن قۇتقۇزۇپ، ئىنسانىيەتنى ئەسلىگە كەلتۈرەلەيتتى. مەسىھ نەقىل كەلتۈرگەن سۆزلەردە، يەنى مۇسا پەيغەمبەرنىڭ سۆزلىرىدە كۆرسىتىلگەندەك، ئىنسانىنىڭ ئالەمدە تۇتۇشقا تېگىشلىك ئورنى خۇداغا مۇكەممەل بويسۇنۇپ، ئۇنىڭ بارلىق سۆزلىرىنى قوبۇل قىلغان ھالدا ياشىشىدىن ئىبارەت بولىدۇ.

پاۋلۇسنىڭ «ئۇ ئۆزىدىن ھەممىنى قۇرۇقدىدى» دېگەن سۆزلىرىگە ئاساسەن، بىز ئۇنىڭ خۇدالىق تەبىئىتى بويىچە، دەرۋەقە بىر سۆز بىلەنلا «تاشلارنى نانغا ئايلاندۇرۇش» قۇدرىتى بار بولسىمۇ، ئەمما ئۇنىڭ مۇشۇ قۇدرىتىنى ئىشقا سالماسلىقنى قارار قىلغانلىقىنى كۆرىمىز.

كېيىن، ئۇ گېتسىمانە باغچىسىدا قولغا ئېلىنغاندا، ئۇنى قولغا ئالغانلارنىڭ ھەقىقەتەن ئۇنى تۇتۇۋېلىشقا كۈچى يېتەمتى؟ ئۇ ئۇلاردىن «سىلەر ناسارەتلىك («ناسارەت» مەسىھنىڭ يۇرتى) ئەيسانى ئىزدەۋاتامسىلەر» دەپ سورىۋىدى، ئۇلار «ھەئە» دەپ جاۋاب بەردى؛ ئۇ ئۇلارغا پەقەت: «مەن بولىمەن» (ياكى «مەن ئۆزۈمدۇرمەن») دەپ جاۋاب بەرگەندە، نېمە ئىش يۈز بەردى؟

مەسىھ ئۇلاردىن: «— كىمنى ئىزدەيسىلەر؟ — دەپ سورىدى.
— ناسارەتلىك ئەيسانى، — دەپ جاۋاب بېرىشتى ئۇلار.
ئەيسا ئۇلارغا:
— مانا مەن بولىمەن، — دېدى...
ئەيسا: «مانا مەن بولىمەن» دېيىشى بىلەن، ئۇلار ئارقىسىغا يېنىپ يەرگە يىقىلىشتى» («يۇھ.» 18:5-6).

زور كۈچ-قۇدرەت زادى كىمدە؟ لېكىن بىلىمىزكى، ئەيسا ئۇلارنىڭ ئۆزىنى قولغا ئېلىپ، دەررىلەپ، مەسخىرە قىلىپ ئاندىن ئاخىردا كرېستكە مىخلىشىغا يول قويىدى. بۇ ئۇنىڭ ئەتەي تاللىۋالغان يولىدۇر. ئۇ ئىنسانىنى ئازاد قىلىش ئۈچۈن ئىنسانىنىڭ سۈپىتىدە ئازاب تارتىپ ئۆلمەكچى بولغانىدى. ئۆزى بېشارەت بەرگەندەك، ئۇنىڭ بۇ تاللىۋالغان يولى

مۇخلىسلىرىنىڭ بېشىنى قاتتىق قاتۇرۇپ، ئۇلارنى ئالاقزادىلىككە، پاتپاراقچىلىققا، ھەتتا ئىشەنچسىزلىككە چۆمدۈرۈپ قويىدى. باشقىلارنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگۈچى قانداقمۇ ئۆزى ئۆلۈمگە تەسلىم بولسۇن؟

ئىشىنىمىزكى، ئەيسا مەسىھ دۇنياغا كېلىشتىن خېلى بۇرۇنلا ئىنساننى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن ئىنسان بولۇش قارارىغا كەلگەن؛ يەنى، ئىنسان سۈپىتىدە تۇغۇلۇپ، ئۆزىنىڭ خۇدانىڭ ئوغلى بولۇشتىن ئىگە بولغان غايەت زور كۈچ-قۇدرىتىنى ھېچ ئىشلەتمەي مۇكەممەل، تولۇق ئىنسان بولۇپ ياشاشنى قارار قىلغان. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ياراتقان مۆجىزىلىرىنىڭ كۆپىنچىسىنى پەيغەمبەرلەرنىڭكىلەرگە ئوخشاش يول بىلەن ياراتقان، يەنى ئاتىسىنىڭ روھىغا تايىنىپ ياراتقان. مەسىلەن: —

«مەن خۇدانىڭ روھىغا تايىنىپ جىنلارنى قوغلىغان بولسام، ئۇنداقتا خۇدانىڭ پادىشاھلىقى دەرۋەقە ئۈستۈڭلارغا چۈشۈپ نامايان بولدى» («مات.» 28:12).

ھالبۇكى، مەسىھنىڭ «ئىنسان يولى»نى تۇتۇشتىن باشقا تۇتقان يەنە بەزى ئالاھىدە يوللىرىمۇ باردۇر؛ يەنى مۆجىزىلەرنى يارىتىش ئۈچۈن ئۆزىنىڭ خۇدالىق كۈچ-قۇدرىتىنى ئىشلەتكەن يەرلەر بار. (مەسىلەن «مات.» 28:9، «يۇھ.» 2:1-11، بولۇپمۇ 11-ئايەتنى كۆرۈڭ؛ يەنە «يۇھ.» 10:17-18نى كۆرۈڭ: -

«ئاتا مېنى شۇ سەۋەبتىن سۆيىدۇكى، مەن جېنىمنى قايتۇرۇۋېلىشىم ئۈچۈن ئۇنى پىدا قىلىمەن. جېنىمنى ھېچكىم مەندىن ئالالمايدۇ، مەن ئۇنى ئۆز ئىختىيارىم بىلەن پىدا قىلىمەن. مەن ئۇنى پىدا قىلىشقا ھوقۇقلۇقمەن ۋە شۇنداقلا ئۇنى قايتۇرۇۋېلىشقىمۇ ھوقۇقلۇقمەن؛ بۇ ئەمرنى ئاتامدىن تاپشۇرۇۋالغانمەن» («يۇھ.» 10:17-18).

مۇشۇ يەردە مەسىھ ئۆزىنىڭ خۇدالىق كۈچ-قۇدرىتىنى ئىشلىتىدۇ. ھېچكىمنىڭ ئۆزىنىڭ جېنىنى بېرىش-بەرمەسلىك توغرىسىدا (يەنى ئۆزىنىڭ ئۆلۈمىنىڭ ۋاقتى-سائىتى توغرىسىدا) كۈچ-ھوقۇقى يوقتۇر، ئەلۋەتتە؛ ۋە شۇنداقلا ھېچكىمنىڭ ئۆز جېنىنى ئۆلۈمدىن ئېلىپ، ئۆزىنى تىرىلدۈرۈش كۈچ-ھوقۇقى يوقتۇر. بىراق بىز شۇنى كۆرىمىزكى، بۇ ئىش ئۆزىنىڭ تەشەببۇسىدىن ئەمەس، بەلكى ئاتىسىنىڭ بۇيرۇقى بىلەن ئىدى. ئىشىنىمىزكى، ئۇقۇرمەنلەر مۇشۇنداق ئىشلارنىڭ ھەممىسىنىڭلا ئوخشاشلا «ئاتىسىنىڭ بۇيرۇقى بىلەن» بولغانلىقىنى كۆرەلەيدۇ.

ئەيسانىڭ باللىق دەۋرى توغرۇلۇق بىز مۇنداق ئاڭلايمىز: —

«ئەيسا بولسا ئۆسۈپ، دانا-ئاقىلانىلىك بىلەن تولۇپ، روھتا كۈچلەندۈرۈلدى، خۇدانىڭ مېھىر-شەپقىتىمۇ ئۇنىڭ ئۈستىدە ئىدى» («لۇقا» 2:40).

«شۇنداق قىلىپ، ئەيسا ئاقىلانىلىك-دانالىقتا ۋە قامەتتە يېتىلىپ، خۇدا ۋە كىشىلەر ئالدىدا بارغانسىرى سۆيۈلمەكتە ئىدى» («لۇقا» 2:52).

ئەگەر خۇدانىڭ ئوغلى ئادەملەر ئارىسىدا تۇغۇلغاندا، ئۆزىنىڭ دۇنيالارنى ياراتقاندا ئىشلەتكەن پاراستى ھەم دانالىقىنى ئۆزى بىلەن بىللە ئېلىپ كەلگەن بولسا، ئۇنداقتا يۇقىرىدىكى باياناتلار ئىنجىلدا قەيت قىلىنمىغان بولاتتى. شۇنداق بولغاندا ئۇنى قانداقمۇ «ئۇ ئۆگەندى» دېگىلى بولاتتى؟ «ئۆگىنىش»نىڭ نېمە ھاجىتى؟ «ئۇنىڭ ئەقىل-پاراستى» قانداق «يېتىلدى»؟ بۇلارنىڭ ھەممىسى بىزگە ئۇنىڭ خېلى بۇرۇن قىلغان قارارىنى تەكىتلەيدۇ: «مەن ئىنسان بولىمەن!».

«ئۇ ئۆزىدىن ھەممىنى قۇرۇقدىدى». ئۇ شۇنداق قىلمىغان بولسا، ھەممىمىز تېخىچە گۇناھىنىڭ ئىلكىدە يۈرەتتۇق. شان-شەرەپ خۇداغا بولغاي!

بۇ ئۇلۇغ تېما ئۈستىدە دېيدىغان يەنە كۆپ سۆزلىرىمىز باردۇر؛ ئەمما مۇشۇ ھازىر دېگەنلىرىمىزنى ئىخلاسمەن ئوقۇرمەنلەرنىڭ ئىزدىنىشلىرى ئۈچۈن بۇ چەكسىز سىر ئىچىگە چالا-پۇچۇق كىرىشكە شارائىت يارىتىپ بېرەر دەپ ئۈمىدتە بولىمىز.

خەتنە توغرۇلۇق (3:1-3)

(بىزنىڭ تۆۋەندىكى بەزى سۆزلىرىمىز «ئەزاكىيال»دىكى «قوشۇمچە سۆز»ىمىزدىن ئېلىنغان)

خەتنە (سۈننەت) قىلىشنىڭ نېمە ئەھمىيتى بار؟

ئوقۇرمەنلەر ئېسىگە كەلتۈرەلەيدۇكى، خۇدا ئىبراھىمنى بۇتپەرەسلىكنى تاشلاشقا، ئۆز يۇرتىنى تاشلاپ باشقا ناتونۇش زېمىنغا سەپەر قىلىشقا چاقىرغىنىدا، ئۇ ئىشەنچ-ئېتىقاد بىلەن ئىتائەت قىلدى؛ خۇدا ئۇنى پەلەستىن زېمىنغا يېتەكلىدى. شۇ يەردە ئۇنىڭ ئېتىقادى بىلەن خۇدا ئۇنى ئۆز نەزىرى ئالدىدا «ھەققانىي ئادەم» دەپ جاكارلىدى.

ئۇنىڭ ئېتىقادىغا ۋە ئۆزىنىڭ ئالاھىدە «خۇدانىڭ ئادىمى» بولغانلىقىغا بەلگە بولۇشقا، خۇدا ئۇنىڭغا خەتنە بەلگىسىنى ئاتا قىلدى. بۇ بەلگە ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادلىرى بولغان يەھۇدىيلارغا، ئۆزلىرىنىڭ خۇدانىڭ ئالاھىدە خەلقى بولغانلىقىنى دۇنياغا كۆرسىتىشى ئۈچۈن تاپشۇرۇلغان («يار.» 18-باب). ئەتراپىدىكى باشقا ئەل-يۇرتلاردىكىلەر خەتنە قىلمىغاچقا بۇ ئىنتايىن ئېنىق بىر بەلگە ئىدى. ھەم يەھۇدىيلار ۋە ئەرەبلەرمۇ (ھەممىسى ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادلىدى) بۈگۈنگە قەدەر خەتنە قىلىپ كەلگەن.

ئىنجىل مۇشۇ ئىش-ۋەقەلەر ئۈستىدە شۇنداق شەرھ بېرىدۇ: — خۇدانىڭ خەتنىدە بولغان تۈپ مەقسىتى، ئۇنىڭ كەلگۈسى تېخىمۇ مۇھىم بىر خەتنىگە بىرخىل بېشارەت بولۇشىدىن ئىبارەت ئىدى. بۇ روھىي خەتنە خۇدانىڭ مەسىھ ئەيسا ئارقىلىق ھەممە ئىنسانلارغا ئەمدى سۇنىدىغان نىجاتىدا ئايان قىلىنىدۇ. تەۋرات دەۋرىدە، خەتنىدە تەندىن ئەتنىڭ كېسىلىشى، كەلگۈسى ئىنجىل دەۋرىدە تەندە بولغان گۇناھ ئاسارەتلەرنىڭ ۋە بۇ دۇنيادىكى ھوقۇق، ئابرۇي ۋە پۇلغا تايىنىشلارنىڭ كېسىپ تاشلىنىدىغان «روھىي خەتنە»نى كۆرسىتىپ ئەسىرمۇ-ئەسىر بېشارەت بېرىپ كەلدى. پەقەت روھى ۋە قەلبى «خەتنە قىلىنىپ» گۇناھ ئاسارەتلىرىدىن ئازاد بولسىلا، ئاندىن ئىنسان خۇداغا «روھتا ۋە ھەقىقەتتە» ھەقىقىي ئىبادەت قىلىدىغان بولىدۇ («فىلىپپىلىلىقلارغا» 3:3، ۋە «كول.» 11:2-12، «رىم.» 9:4-12، «گال.» 1:5-15، «يۇھ.» 23:4-24نىمۇ كۆرۈڭ). قەلب ۋە روھنى خالاس قىلىپ ئادەمنى خۇداغا ئەمەلىي ئىبادەت قىلغۇچى قىلىش، خۇدانىڭ مەسىھتە بولغان نىجاتىنى قوبۇل قىلغان ھەربىرى ئۈچۈن ئۆز روھى بىلەن يارىتىدىغان بىر مۆجىزىسىدۇر.

پاۋلۇسنىڭ دەۋرىدە ساختا تەلىم بەرگۈچىلەر (كۆپىنچىسى تەلىم بەرگۈچى يەھۇدىيلار) بار ئىدى؛ ئۇلار ئېتىقادچىلار گۇناھدىن قۇتقۇزۇلۇش ئۈچۈن ئۆزلىرىنى مەسىھكە تاپشۇرۇشلا ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ ئۈستىگە سۈننەت قوبۇل قىلىشىمۇ كېرەك، دەپ تەلىم بېرەتتى. پاۋلۇس بۇ خەتنە ئۇلارنى مەسخىرە قىلىپ «تىلىم-تىلىم كەسكۈچىلەر» دېگەن نامنى قويىدۇ (2:3)؛ ئۇلار خەقنىڭ يېگى قەلبلەرنى قوبۇل قىلىشىغا ئەمەس، بەلكى پەقەت «ئۇلارنىڭ ئەتلىرىنى كېسىش»كىلا قىزىقاتتى.

خەتنىنىڭ ئادەمنىڭ سالامەتلىكىگە مەلۇم پايدىلىق يەرلىرى بار، ۋە شۇ سەۋەبتىن غەربتىكى مەملىكەتلەردە ئېتىقادلىق ھەم ئېتىقادسىز كىشىلەر ئۆز ئوغۇللىرىنى خەتنە قىلىسىمۇ، بۇ دەۋردە ھېچكىم بۇ يولدا ھېچقانداق روھىي بەخت-بەرىكەتكە

ئېرىشەلمەيدۇ؛ مەڭگۈلۈك ھاياتقا نىسبەتەن جىسمانىي خەتنىنى قوبۇل قىلىش ياكى قىلماسلىقنىڭ ھېچقانداق ئەھمىيىتى ۋە تەسىرى يوقتۇر؛ بىراق «روھىي خەتنە»نى قوبۇل قىلمىغان ھېچكىم خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرمەيدۇ.

مەسىھنىڭ ئازابلىرىغا بولغان سىرداش-ھەمدەملىك (10:3)

چۈشىنىپ يېتىشىمىزچە بۇ ئىبارىنىڭ مۇمكىنچىلىكى بولغان ئۈچ مەنىسى بار: —

(ئا) ئېتىقادچىلار مەسىھنىڭ يولىدا ھەرقانداق ئازاب-ئوقۇبەتنى تارتقاندا، شۇ چاغدا ئۇلاردا ئۆزلىرىنى ئالاھىدە رىغبەتلەيدىغان ھەم كۈچەيتىدىغان، مەسىھ بىلەن بىرخىل ئورتاقلىق ياكى سىرداش-ھەمدەملىك بولىدۇ. بۇ ھەقىقەتكە قىل سىغمايدۇ — «2كور.» 3:1-7نى كۆرۈڭ.

(ئە) مەسىھنىڭ ئازاب-ئوقۇبەتلىرى ئىنسانىنىڭ ئازاد قىلىنىشىنىڭ بەدىلى بولغاندەك، ئازاد قىلىنىشنىڭ خەۋىرى ئازاب-ئوقۇبەتلەر ئارقىلىقمۇ تارقىتىلىدۇ. ھەركىم ئىنجىلدىكى «روسۇللارنىڭ پائالىيەتلىرى»نى ئوقۇسىلا بۇنىڭ ھەقىقەت ئىكەنلىكىنى كۆرەلەيدۇ (مۇنداق دېگىنىمىز، خۇدانىڭ خەلقىنىڭ ھازىر تارتىۋاتقان ئازاب-ئوقۇبەتلىرىنى مەسىھنىڭ گۇناھنى يۇيۇش ئۈچۈن تارتقان ئازاب-ئوقۇبەتلىرى بىلەن سېلىشتۇرغۇچىلىكى بار، دېمەكچى ئەمەسمىز، ئەلۋەتتە). نىجاتنىڭ شېرىنلىكىنى تېتىغان ھەرقانداق ئادەم ئۆز ئائىلىسىدىكىلىرى، دوست-بۇرادەرلىرى، ئۆز ئېلىدىكىلىرى ھەتتا باشقا مىللەتلەرنىڭمۇ بۇ بەخت-بەرىكەتلەرگە ئىگە بولۇشىنى ئارزۇ قىلسا، شۇ سەۋەب تۈپەيلىدىن ئۇ ھەرخىل ئۇقۇشماسلىقلار، چەتكە قېقىشلار ۋە ئۇنىڭدىن كۆپ باشقا قىيىن ئىشلارغا يۈزلىنىشكە تەييار بولۇشى كېرەك؛ ئۇ يەنە ئۆز ئىختىيارى بىلەن بۇ يولنى تاللىشى كېرەك. ھېچ بولمىغاندا «مەسىھ ئۆزىنى خۇش قىلىشنى ئويلىمىغاندەك» («رىم.» 3:15) ئۆز زوقلىرى، خۇشلۇقلىرىدىن ۋاز كېچىشكە تەييار بولۇشى كېرەك. بۇ يولدا، يەنى مەسىھ ماڭغان يولدا، مەسىھنىڭ باشقىلارنى ھاياتقا ئېرىشتۈرۈش ئۈچۈن ئۆزىنى پىدا قىلغان يولدا ماڭغانلار ئۈچۈنمۇ مەسىھ بىلەن بىللە بولغان بىرخىل ئالاھىدە ئورتاقلىق ياكى سىرداش-ھەمدەملىك بار. «كول.» 24:1-25-ئايەتلەردە بۇ خىل ئورتاقلىق كۆرسىتىلىدۇ، ۋە شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا تۆۋەندىكى ئۈچىنچى مەنىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، دەپ ئىشىنىمىز.

(ب) مەسىھ ئۆز جامائىتى ئۈچۈن دۇئا قىلغاندا («رىم.» 34:8) ئۇ بىز ئۈچۈن ئازابلىنىدۇ؛ چۈنكى بىزدە ھەرقانداق ئىشەنچسىزلىك، ئەخمىقانىلىك ياكى ئىتائەتسىزلىك بار بولسا، بۇ ئۇنىڭغا ۋە مۇقەددەس روھقا ئازار بېرىدۇ («ئەف.» 30:4). بىز تېخى مەسىھنى تونۇمىغان ۋاقتلىرىمىزدىمۇ ئۇنىڭ بىز ئۈچۈن دۇئا-تىلاۋەتلىرى بولغان بولۇشى مۇمكىن. مەيلى جامائەت ئۈچۈن بولسۇن، ياكى ئىشەنمىگۈچىلەر ئۈچۈن بولسۇن مۇشۇنداق دۇئا-تىلاۋەتلەرنىڭ ئازابى بولىدۇ. خۇداغا روھتا يېقىنلاشقانلار، بولۇپمۇ دۇئا-تىلاۋەتلەردە كۆپ ۋاقىت بولغانلار مەسىھنىڭ مۇشۇ ئازابلىرىغا سىرداش بولماي قالمايدۇ، شۇنداقلا ئۆزلىرىمۇ ئازابلانماي قالمايدۇ. «يار.» 17:18نى كۆرۈڭ. شۇ يەردە خۇدا ئىبراھىمنى ئۆزىگە ئۆزىنىڭ سودوم ۋە گومورراھ شەھەرلىرى ئۈستىدىن ئازابلانغانلىقى توغرۇلۇق سىرداش قىلىدۇ: — «ئۇلارنىڭ گۇناھى ئىنتايىن ئېغىر ۋە ئازابلىقتۇر» (20). ئىبراھىمنىڭ بۇ سۆزلەر ۋەجىدىن قىلغان دۇئاسىنى كۆرۈڭ («يار.» 17:18-33).

ئىشىنىمىزكى، بۇ ئۈچ جەھەتنىڭ ھەربىرى پاۋلۇس كۆرسەتكەن «مەسىھنىڭ ئازابلىرىغا سىرداش-ھەمدەملىك»نى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

پاۋلۇسنىڭ سۆزلىرىنىڭ تەرتىپى بويىچە ئادەملەر مەسىھنىڭ «تىرىلىشىنىڭ كۈچ-قۇدرىتىدە» ياشاشقا باشلىغاندىن كېيىنلا ئاندىن «مەسىھنىڭ ئازابلىرىغا سىرداش-ھەمدەملىك»تە بولىدۇ، دەپ كۆرسەتسەك خاتا بولمايدۇ. بىزدە ئۇنىڭ كۈچ-قۇدرەت بېرىدىغان «تىرىلىش ھاياتى» بولمىسا ئازاب-ئوقۇبەتلەرنى كۆتۈرۈشكە تەييار بولالمايمىز!

«مەسىھنىڭ كرېستىغا دۈشمەن بولغانلار» (18:3)

مەسىھنىڭ كرېستىغا دۈشمەن بولۇش زادى نېمە گەپ؟
ئەمەلىيەتتە بولسا «مەسىھنىڭ كرېستى» ئۇ مىخلىنىپ ئۆلگەن دەل شۇ پارچە ياغاچ ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ كرېستلىنىپ بىزنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن تارتقان ئازاب-ئوقۇبەتلىرى ۋە كرېستتە بولغان ئۆلۈمىنى كۆرسىتىدۇ.

«مەسىھنىڭ كرېستى»، يەنى ئۇنىڭ بىز ئۈچۈن تارتقان ئازابلىرى نىجاتىمىزنىڭ مەنبەسى بولۇپ خۇش خەۋەرنىڭ مېغىزىدۇر. كرېستكە مىخلانغاندا مەسىھ (ئا) بىزنىڭ گۇناھلىرىمىزنى ئۆز ئۈستىگە ئالغان؛ (ئە) گۇناھكار تەبىئىتىمىزنى بىر تەرەپ قىلغان؛ شۇنىڭ بىلەن يېڭى تەبىئەت، يەنى ئۇنىڭ ھاياتىنى قوبۇل قىلالايدىغان بولدۇق.

بۇ خۇش خەۋەرنىڭ مېغىزىغا زىت ياكى باشقىچە تەلىم بەرگۈچىلەرنىڭ ھەرقايسىسى بولسا «مەسىھنىڭ كرېستىغا دۈشمەن» ھېسابلىنىپ، ئىككى ھەسسىلەپ لەنەت ئاستىدا قالىدۇ؛ بېشىغا پەقەت ئۆز گۇناھلىرىنىڭ لەنىتىلا ئەمەس، بەلكى باشقىلارنى نىجات يولىدىن بۇرىغانلارغا تېگىشلىك لەنەتمۇ چۈشىدۇ.
پاۋلۇس «مەسىھنىڭ كرېستىغا دۈشمەن بولغانلار» دېگەن ئىبارە ئارقىلىق مەلۇم بىرخىل ساختا تەلىم بەرگۈچىلەرنى ئالاھىدە كۆرسىتىدۇ. ئۇنداقلار تەلىمىدە «مەسىھنىڭ كرېستى»نى تىلغا ئالغىنى بىلەن، ئەمەلىيەتتە مەسىھنىڭ نىجات يولىنى بۇرمىلايدۇ. باشقىلارغا بۇتلارغا باش ئۇرۇشنى ئۆگەتىدىغان ھەرقانداق ئادەمنى بولسا «مەسىھنىڭ كرېستىگە دۈشمەن بولغان» دېيىشكە بولىدۇ، ئەلۋەتتە؛ لېكىن مۇنداق ئادەمنىڭ خاتا يولى بولسا مەسىھنىڭ گېپىنى قىلىدىغان بەزى ئالدامچى تەلىم بەرگۈچىلەرنىڭكىگە قارىغاندا، ئانچە ئەيىبلىك بولمايدۇ. مۇشۇنداق ئالدامچىلارنىڭ تەلىملىرى ھەردائىم: «مەسىھنىڭ كرېستى بولسا دەرۋەقە ئۇنىڭ گۇناھلىرىمىز ئۈچۈن تۆلىگەن بەدەلىدۇر، شۇنداقلا بىزنىڭ مەڭگۈلۈك ھاياتقا كىرىشىمىزدىكى ئىشىكتۇر، لېكىن...» دېگەن شەكىلدە پەيدا بولىدۇ.
«مەسىھنىڭ كرېستى نىجات يولىنىڭ باشلىنىشى، لېكىن...»
«... لېكىن سىلەر سۈننەت قىلىنىشىڭلار كېرەك...»
«... لېكىن سىلەر بىزنىڭ جامائىتىمىزگە قاتنىشىشىڭلار كېرەك...»
«... لېكىن سىلەر شەمبە كۈنى ئىشلىمەسلىكىڭلار كېرەك...»
«... لېكىن سىلەر بىزنىڭ تەلىم بەرگۈچىمىزگە سەدىقە تاپشۇرۇشىڭلار كېرەك...»
«... لېكىن سىلەر خۇدانىڭ نامى ۋە مەسىھنىڭ نامىنى مۇشۇنداق يولدا، مۇشۇنداق تەلەپپۇزدا ئېيتىشىڭلار كېرەك...»
«... لېكىن سىلەر ئۇنى-بۇنى يېمەسلىكىڭلار كېرەك.....» قاتارلىقلار، قاتارلىقلار، ۋەھاكازالار...

بۇنداق دېگۈچىلەر باشقىلار تەرىپىدىن ئالدانغان بولسۇن ياكى قەستەن ئالدامچىلىق قىلغان بولسۇن، ئوخشاشلا ئالدامچىلىق بىلەن مەسىھنىڭ كرېستىغا دۈشمەن بولغانلار ھېسابلىنىدۇ. بۇنداق كىشىلەر خۇدانىڭ جازاسىغا ئىنتايىن يېقىن تۇرىدۇ؛ ئۇلارنىڭ يېنىدىكى مۇقەددەس كىتاب بولسا تېخىمۇ شۇنداق.

كىمكى مەسىھ كرېستتە ئەمەلگە ئاشۇرغان نىجاتتا ئىنسان تەرىپىدىن قىلىنغان ئەمەلنى ياكى ئاتالمىش «ساۋابلىق ئىش»نى قوشۇمچە قىلماقچى بولسا، مەسىھنىڭ كرېستىغا دۈشمەن ھېسابلىنىدۇ.

كىمكى مەسىھنىڭ كرېستتە ئەمەلگە ئاشۇرغان نىجات ئارقىلىق ئىنسانلارنى پۈتۈنلەي يېڭى ئادەم قىلغانلىقىنى ئىنكار قىلماقچى بولسا، مەسىھنىڭ كرېستىغا دۈشمەن ھېسابلىنىدۇ.

كىمكى مەسىھنىڭ كرېستتە بولغان ئازابلىرى ئارقىلىق گۇناھلىرىمىزنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشىغا تۆلىگەن بەدەلنى ئىنكار قىلماقچى بولسا، مەسىھنىڭ كرېستىغا دۈشمەن ھېسابلىنىدۇ.

روسۇللارنىڭ بىز ئۈچۈن: (ئا) قانداق ھاجەت ئىچىدە ياشاش؛ (ئە) قانداق بېرىش ۋە (ب) قانداق قوبۇل قىلىشتىكى قالدۇرغان ئۈلگىسى

«مەن بۇ گېپىمنى، بىرەر موھتاجلىقتىن ئېيتىۋاتقىنىم يوق» (11:4)

«مېنىڭ بۇنداق دېيىشىم، سىلەردىن بىرەر سوۋغاتنى ئىزدەپ سورىغىنىم ئەمەستۇر، ئىزدىگىنىم بولسا ھېساۋاتىڭلارغا روھىي مېۋىنىڭ كۆپ تولۇپلىنىشىدىن ئىبارەت» (17:4)

ئىزاھاتلىرىمىزدا توختالغىنىمىزدەك، روسۇل پاۋلۇس فىلىپپىلىقلارنىڭ سوۋغىتىدىن زور شادلانغان؛ بۇ شادلىنىش سوۋغاتنىڭ ئۆز ھاجىتىدىن چىققانلىقىدىن ئەمەس، بەلكى بۇ ئۇلارنىڭ ئۆزىگە باغلىغان مۇھەببىتىنىڭ، شۇنىڭدەك ئۇلارنىڭ خۇدانىڭ بۇيۇك چاقىرىقىنى داۋاملىق قوغلاشقانلىقىدىن بولغان. روسۇلنىڭ كۆڭۈل بۆلگىنى ئۆزىنىڭ ئەھۋالى ئەمەس، بەلكى ئۇلارنىڭ روھىي بەخت-بەرىكىتى ئىدى. مانا بۇ ھەقىقىي «خۇدانىڭ ئادىمى»نىڭ ئالامىتىدۇر. باشقا بىر خەتتە ئۇ كورىنتتىكى جامائەتكە مۇنداق سۆز قىلىدۇ:

«سىلەرگە ھېچ يوك ئېغىرىمنى سالغۇم يوق. چۈنكى ئىزدىگىنىم ئىگىلىكىڭلار ئەمەس، بەلكى ئۆزۈڭلاردۇر؛ پەرزەنتلىرى ئاتا-ئانىلار ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ئاتا-ئانىلار پەرزەنتلىرى ئۈچۈن مال-مۈلۈك يىغىشى كېرەك. ئەمدى جېنىڭلار ئۈچۈن ئىگىلىكىمدىن خۇشلۇق بىلەن سەرپ قىلىمەن ھەمدە ئۆزۈمنى سەرپ قىلىمەن (گەرچە مەن سىلەرنى قانچە سۆيگەنسېرى مەن شۇنچە ئاز سۆيۈلسەممۇ)» («2كور.» 14:12-15).

بىزنىڭ پاۋلۇس توغرۇلۇق ئالغان بارلىق خەۋىرىمىز بويىچە، ئۇ ئۆزىنىڭ ھەم ھەمراھلىرىنىڭ خەج-خىراجەتلىرىنى ئۆزى كۆتۈرۈشكە ھەردائىم ئىنتىلەتتى.

مانا بۇ ئۇنىڭ ئەفەسۇسدىكى جامائەت ئاقساقاللىرى بىلەن خوشلاشقاندا دېگەن سۆزلىرى: —

«مەن ھېچقاچان ھېچكىمدىن كىيىم-كېچەك ياكى ئالتۇن-كۈمۈش تاما قىلىپ باقمىغانمەن. سىلەرگە مەلۇمكى، مەن ئىككى بىلىكىمگە تايىنىپ، ئۆزۈمنىڭ ۋە ھەمراھلىرىمنىڭ ھاجىتىدىن چىقتىم. بۇنداق قىلىپ ھەربىر ئىشلاردا مەن سىلەرگە مۇشۇنداق ئەجىر-ئەمگەك ئارقىلىق ئاجىز-ھاجەتمەنلەرگە ياردەم بېرىش لازىملىقىنى، شۇنداقلا رەب ئەيسا ئۆزى ئېيتقان: «بەرمەك ئالماقتىنمۇ بەختلىكتۇر» دېگىنىنى ئېسىڭلاردىن چىقارماسلىقىڭلار كېرەكلىكىنى كۆرسەتتىم» («روس.» 33:20-35).

بەزى ۋاقىتلاردا پاۋلۇس سوۋغاتلارنى قوبۇل قىلغان، ئەلۋەتتە؛ ئۇنداق سوۋغاتلار بولسا ئۇنىڭ خۇش خەۋەرنى جاكارلىشىغا ۋە تەلىم بېرىشكە كۆپرەك ۋاقىت چىقىرىپ بېرىدۇ. سەممىي نىيەت بىلەن بېرىلگەن بولسا (ۋە شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ خۇدا چوقۇم سوۋغات بەرگۈچىگە كېيىن قايتۇرۇپ ئىنئام بېرىدۇ، دەپ بىلگەچكە) ئۇ مۇشۇنداق سوۋغاتلارنى شادلىق بىلەن قوبۇل قىلاتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ ھاجەتمەنلەرگە ياردەم بېرىش ئۈچۈن كۆپ قېتىم سوۋغاتلارنى قوبۇل قىلغان. ئۇ يەنە بىرنەچچە قېتىم باشقا جامائەتلەردىن «يېرۇسالېمدىكى نامرات مۇقەددەس بەندىلەر» ئۈچۈن ياردەم پۇل سورىغان؛ لېكىن ئوقۇرمەنلەر ئۇنىڭ بارلىق خەتلىرىدىن شۇنى ئېنىق كۆرەلەيدۇكى، ئۇ ھەتتا بىر قېتىممۇ ئۆزى ئۈچۈن پۇل سورىغان ئەمەس. مۇشۇ يەردە ئۇ فىلىپپىلىقلارنىڭ سوۋغىتىنى قوبۇل قىلغاندىن كېيىن ئۇلارغا يازغان خەتتە «مەن ھاجەتمەن ئىدىم» ياكى «مەن يەنە سوۋغاتقا ھاجەتمەن» دېگەن پۇراقنى پۈركىتىپ قويۇشتىن ئىنتايىن ئەنسىرەيتتى.

ھەسرەت بىلەن ئېيتىمىزكى، ھەم شەرقتە ھەم غەربتە «خۇش خەۋەرچى»لەر خۇش خەۋەرنى پۇلنى كۆزلەپ تارقىتىدۇ. ئۇلار خۇدانىڭ خەلقىگە: «مانا، مەن خۇدانىڭ ئالاھىدە ئەلچىسىدۇرمەن؛ ماڭا سەدىقە بەرسەڭلار، خۇدا سىلەرنى ئالاھىدە بەرىكەتلەيدۇ» دەپ ئۇلاردىن كۆپ پۇلنى ئۈندۈرمەكتە. ئۇلاردىن ھەتتا مىليونېر بولغانلارمۇ بار. مۇشۇنداق كىشىلەر مەيلى كۆپ پۇللۇق بولسۇن ياكى ئاز پۇللۇق بولسۇن دوزاخ ئوتىنىڭ خەتىرى ئاستىدا تۇرىدۇ.

ئىشىنىمىزكى، بۇ بارلىق ئىشلاردا روسۇل پاۋلۇس رەب ئەيسانىڭ پۇل-بىسات توغرۇلۇق تۆۋەندىكى تەلىمىگە ئەگىشىپ بىزگە ئەك روشەن ئۈلگە قالدۇرغان: —

«شۇڭا مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى، ھاياتىڭلارغا كېرەكلىك يېمەك-ئىچمەك ياكى ئۇچاڭلارغا كىيىدىغان كىيىم-كېچەكنىڭ غېمىنى قىلماڭلار. ھاياتلىق ئوزۇقتىن، تەن كىيىم-كېچەكتىن ئەزىز ئەمەسمۇ؟ ئاسماندىكى ئۇچار-قاناتلارغا قاراڭلار! ئۇلار تېرىمايدۇ، ئورمايدۇ، ئامبارلارغا يىغمايدۇ، لېكىن ئەرشتىكى ئاتاڭلار ئۇلارنىمۇ ئوزۇقلاندۇرىدۇ. سىلەر ئاشۇ قۇشلاردىن كۆپ ئەزىز ئەمەسمۇ؟ ئاراڭلاردا قايسىڭلار غەم-قايغۇ بىلەن ئۆمرۈڭلارنى بىرەر سائەت ئۇزارتالايسىلەر؟

كىيىم-كېچەكنىڭ غېمىنى قىلىشىڭلارنىڭ نېمە ھاجىتى؟! دالادىكى نىلۇپەرلەرنىڭ قانداق ئۆسىدىغانلىقىغا قاراپ بېقىڭلار! ئۇلار ئەمگەكمۇ قىلمايدۇ، چاق ئېگىرمەيدۇ؛ لېكىن سىلەرگە شۇنى ئېيتايكى، ھەتتا سۇلايمان تولۇق شان-شەرەپتە تۇرغاندىمۇ ئۇنىڭ كىيىنىشى نىلۇپەرلەرنىڭ بىر گۈلىچىلىكمۇ يوق ئىدى. ئەمدى خۇدا دالادىكى بۈگۈن ئېچىلسا، ئەتىسى قۇرۇپ ئوچاققا سېلىنىدىغان ئاشۇ گۈل-گىياھلارنى شۇنچە بېزىگەن يەردە، سىلەرنى تېخىمۇ كىيىندۈرمەسمۇ، ئەي ئىشەنچى ئاجىزلار! شۇڭا «نېمە يەيمىز»، «نېمە ئىچىمىز»، «نېمە كىيىمىز؟» دەپ غەم قىلماڭلار. چۈنكى يات ئەلدىكىلەر (يەھۇدىي ئەمەسلەر) مانا شۇنداق ھەممە نەرسىگە ئىنتىلىدۇ، ئەمما ئەرشتىكى ئاتاڭلار سىلەرنىڭ بۇ ھەممە نەرسىلەرگە موھتاجلىقىڭلارنى بىلىدۇ؛ شۇنداق ئىكەن، ھەممىدىن ئاۋۋال خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ۋە ھەققانىيلىقىغا ئىنتىلىڭلار. ئۇ چاغدا، بۇلارنىڭ ھەممىسى سىلەرگە قوشۇلۇپ نېسىپ بولىدۇ» («مات.» 6:25-33).

بىزدە، خۇدا بىزنىڭ ھاجەتلىرىمىزدىن چىقىدۇ دەيدىغان ئىشەنچ بولسا، ئەمدى نېمىشقا ھاجىتىمىزنى باشقىلارغا جاكارلاپ يۈرىمىز؟ ئۇنىڭ پادىشاھلىقى ۋە ھەققانىيلىقىنى ئىزدىسەك، ئۇنىڭ بىزگە «ھاجىتىڭلاردىن چىقىمەن» دېگەن قىممەتلىك ۋەدىسى بار. ئەمما: «قىزىم ساڭا ئېيتاي، كېلىنىم سەن ئاڭلا» دېگەندەك، بەزى ئېتىقادچىلار قېرىنداشلارنىڭ ئاڭلاۋاتقانلىقىنى ئوبدان بىلىپ تۇرۇپ جامائەتتە: «ئاھ ئاتام، سەن بىلىسەن، مەن ...گە زور ھاجەتمەن» دەپ دۇئا قىلىدۇ.

بەزى ئەھۋاللاردا، بىزدىكى موھتاجلىرىمىز باشقىلارغا مۇقەررەر بىلىنىدۇ، ئەلۋەتتە. ئۇنداق بولغاندا ئۇلار بىزگە ياردەم قىلىشقا ئىنتىلسە شادلىق بىلەن قوبۇل قىلىشىمىز كېرەك. ئۇنداق ياردەمنى قوبۇل قىلمىساق، بىز بەرگۈچى قېرىنداشلىرىمىزنى بېرىشتىن بولىدىغان بەختىدىن مەھرۇم قىلغان بولىمىز؛ چۈنكى «بەرمەك ئالماقتىنمۇ بەختلىكتۇر». ھېچقانداق ئىنسان «مۇستەھكەم تۈۋرۈك» ئەمەستۇر؛ بىز تەكەببۇر بولماسلىقىمىز، سەمىمىي ياردەمنى رەت قىلماسلىقىمىز كېرەك. خۇدا بۇيرۇسا، ئۇ بىر كۈن بولمىسا بىر كۈنى بىزگە خەقنىڭ ياخشىلىقىنى ئۇلارغا قايتۇرۇش پۇرسىتىنى تەمىنلەپ بېرىدۇ. ئەيسا مەسىھ نامەلۇم ئايالدىن بىر ئوتلام سۇ سورىدى؛ ئايال سۇنى ئۇنىڭغا بەرمەي تۇرۇپلا مەسىھ ئۇنىڭغا مەڭگۈلۈك ھاياتنىڭ يولىنى ئېچىپ بەردى («يۇھ.» 4-باب). بىزنىڭ خۇدانىڭ بېرىشىدىن كۆپ بېرىشىمىز، ياكى ئۇنى ئۆزىمىزگە قەرزدار قىلىپ قويۇشىمىز ھەرگىز مۇمكىن ئەمەستۇر!